

ИЗВЕШТАЈ

Испитување на јавното мислење за примена на мерки за безбедност на интернет

Јуни, 2019

ВОВЕД

Прашалникот е направен со цел да го испита јавното мислење во однос на моменталната состојба за користењето на дигиталните уреди и алатки, како и нивото на свест кај граѓаните за безбедноста при нивното користење:

- Користење и примена на мерки за безбедност на интернет
- Степен на користење на електронски Online услуги и електронско банкарство
- Нивоа на познавање на граѓаните за потреба од заштита на личните податоци при работење на интернет
- Примена на мерки за безбедност на социјалните мрежи кои ги преземаат граѓаните
- Типови на уреди за пристап на интернет што ги користат граѓаните

Испитувањето беше направено на популација над 15 години во Република Македонија на бројка од 1400 испитаници. Земениот примерок беше согласно Номенклатурата на територијални единици - НТЕС ниво 3 за статистички региони (8 единици) на Државниот завод за статистика на Република Македонија.

МЕТОДОЛОГИЈА

Начин на прибирање на податоци

Собирањето на податоците беше направено од страна на обучени анкетари преку директно испрашување на испитаниците. Прашалникот се состоеше од 5 дела и вкупно 46 прашања кои генерално се состојат од понудени одговори со право на избор на еден или повеќе понудени алтернативи.

Дел 1 се однесува на примена на мерки за безбедност на интернетот од страна на граѓаните на Република Македонија, нивото на познавање за потребата од заштита на личните податоци при употреба на интернетот како и типови на уреди кои се користат за пристап на интернет. Овој дел содржи 9 прашања.

Дел 2 го покрива делот на примена на мерките за претпазливост и употреба на лозинки при користење на електронски уреди. Овој дел е застапен со 14 прашања.

Дел 3 содржи 9 прашања во однос на познавањето на терминот и значењето на *сајбер безбедност*, како и можните мерки кои граѓаните ги познаваат и преземаат за да се заштитат себе си или членовите на своето семејство од можен сајбер криминал.

Дел 4 е застапен со 7 прашања главно фокусирани на употребата на електронско банкарство и практики при електронски плаќања, како и сомнежи поврзани со истите.

Дел 5 се однесува на прашања за социјалните мрежи, нивна употреба, како и познавањето на политиките за зачувување на приватноста при користењето на социјалните мрежи. Тој содржи 7 прашања.

Истражувањето е второ по ред, минатата година беше направено во периодот од февруари до март. Оваа година анкетањето беше од мај до јуни.

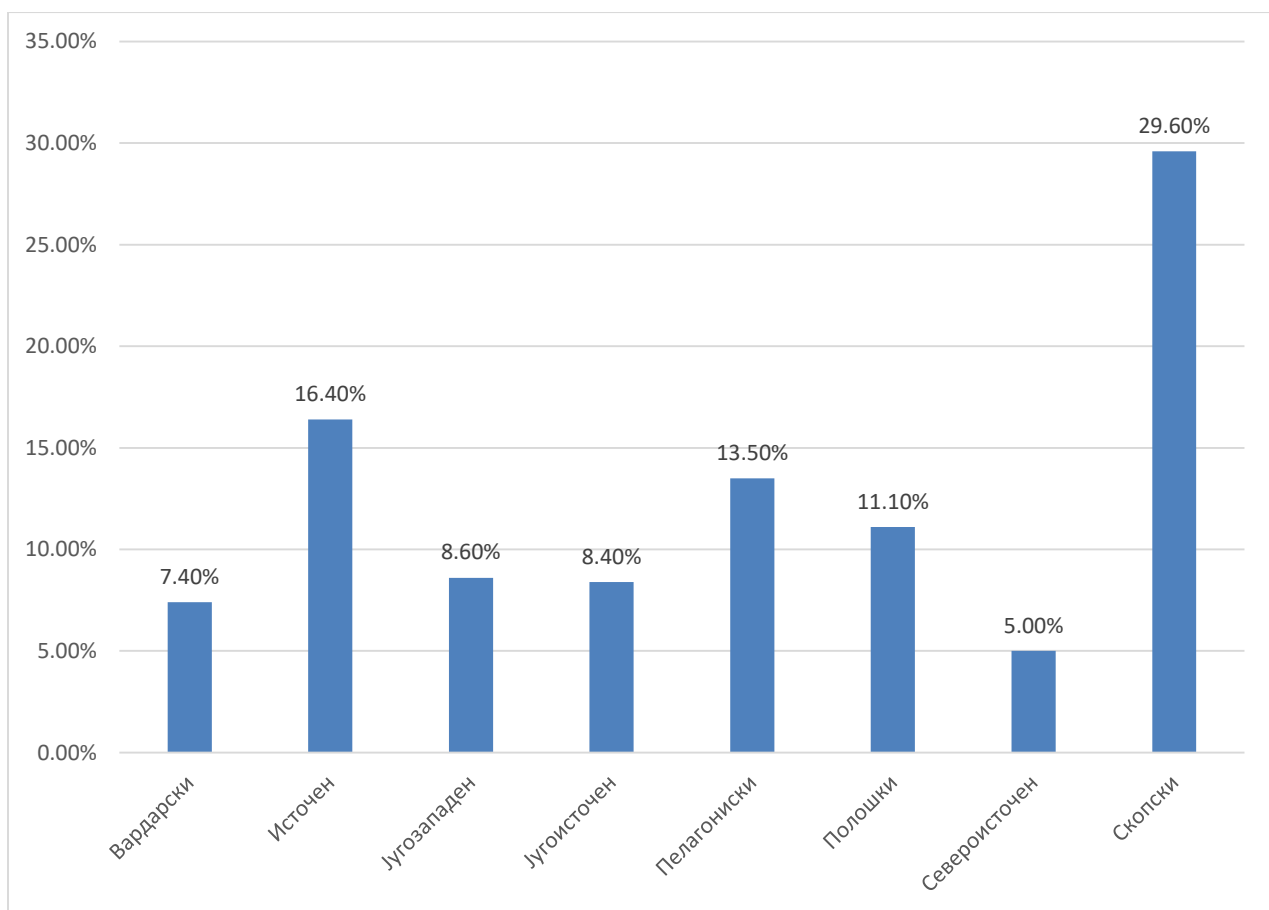
СТРУКТУРА НА ПРИМЕРОК

При спроведување на истражувањето е формиран случаен репрезентативен примерок, кој по компаративната анализа ги задоволува регионалните квоти во однос на пол, националност и возраст (податоци земени од Државниот Завод за Статистика). Истиот се состои од 1400 испитаници.

Општи показатели на примерокот

База на популацијата N=1400

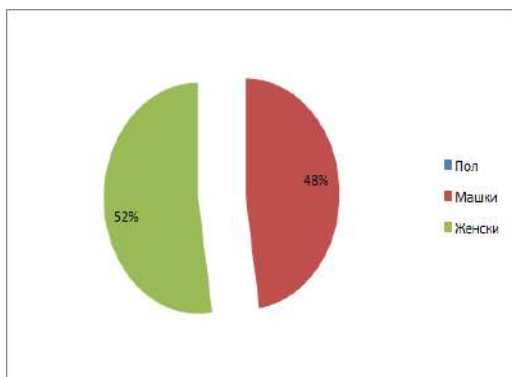
Анкетата за применета безбедност при употреба на дигиталните алатки и уреди од страна на граѓаните се спроведе низ цела Република и нејзините региони на 1400 испитаници.

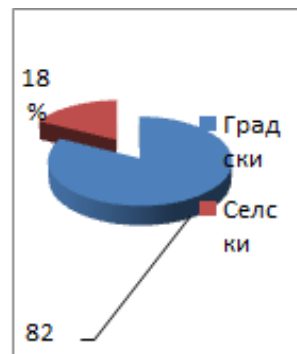
Во однос на регионот, најголема застапеност има во Скопскиот регион (29,6%) , па следат Источниот (16.4%), Пелагонискиот (13.5%), Полошкиот (11.1%), потоа се Југозападниот (8.6%), Југоисточниот (8.4%), Вардарскиот со (7.4%), а најмал број испитаници е застапен во Североисточниот регион само (5.0%).

Примерокот е балансиран во родовата застапеност со опфатени 52.4% женски испитаници и 47.6% машки, додека пак во однос на населеното место повеќе од три четвртини од испитаниците (82.5%) се од урбана средина, наспроти 17.5% кои се од рурална средина.

Полова застапеност

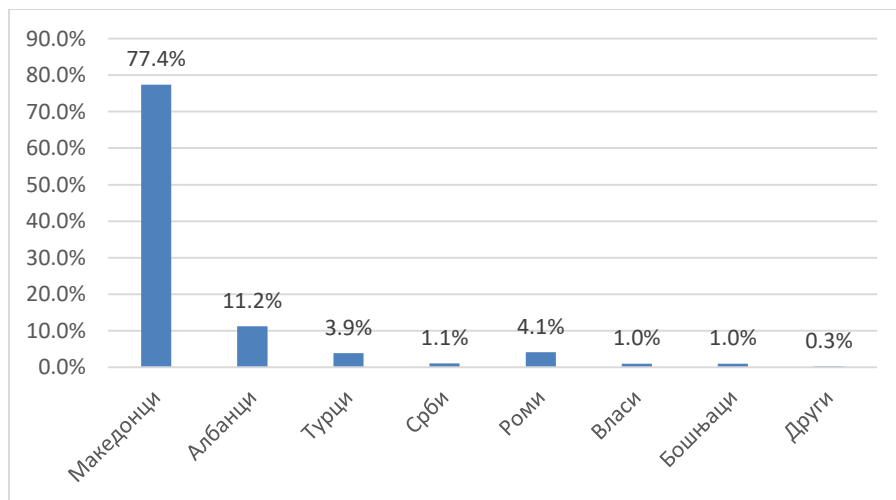
Населено место

Податоците се дадени во проценти.

Најголем број од испитаниците се од македонска националност, со застапеност од 77.4% од вкупната популација. Потоа следуваат испитаниците од албанска националност со застапеност од 11.2%. Сите други националности се застапени во примерокот со одреден процент прикажан на графичкиот приказ подолу, со додавање на категоријата на Бугари.

Национална припаност – етничка припадност

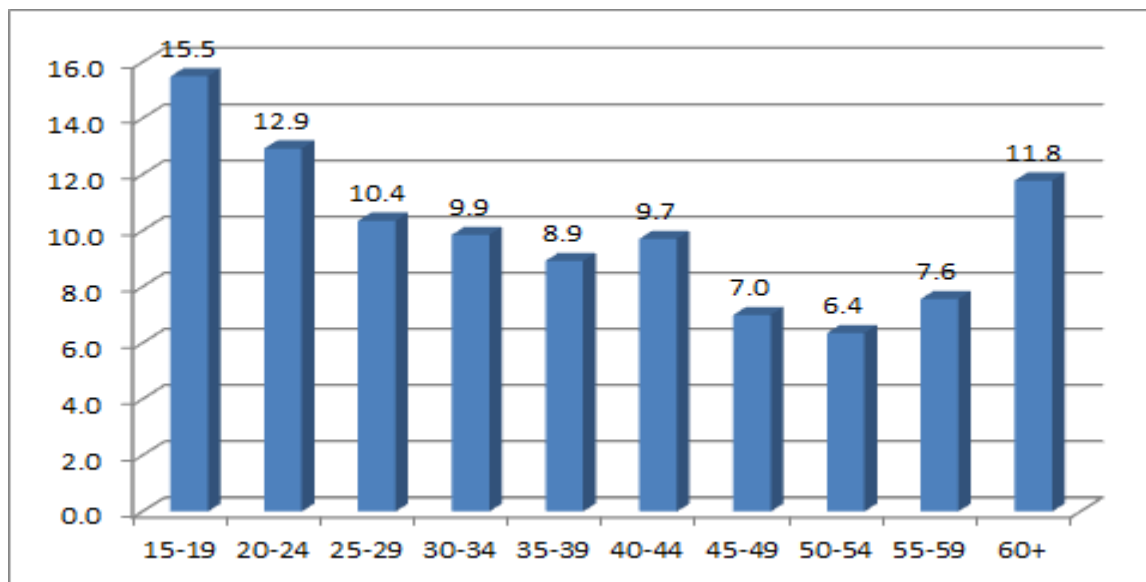

A) Основни показатели на национално ниво

База на популацијата N=1400

Во однос на возраста, најголем број на испитаници се наоѓаат во граничните рамки на возраст од 15 до 24 години и 25-34 возраст. Над 55 години има застапеност од 19.4%.

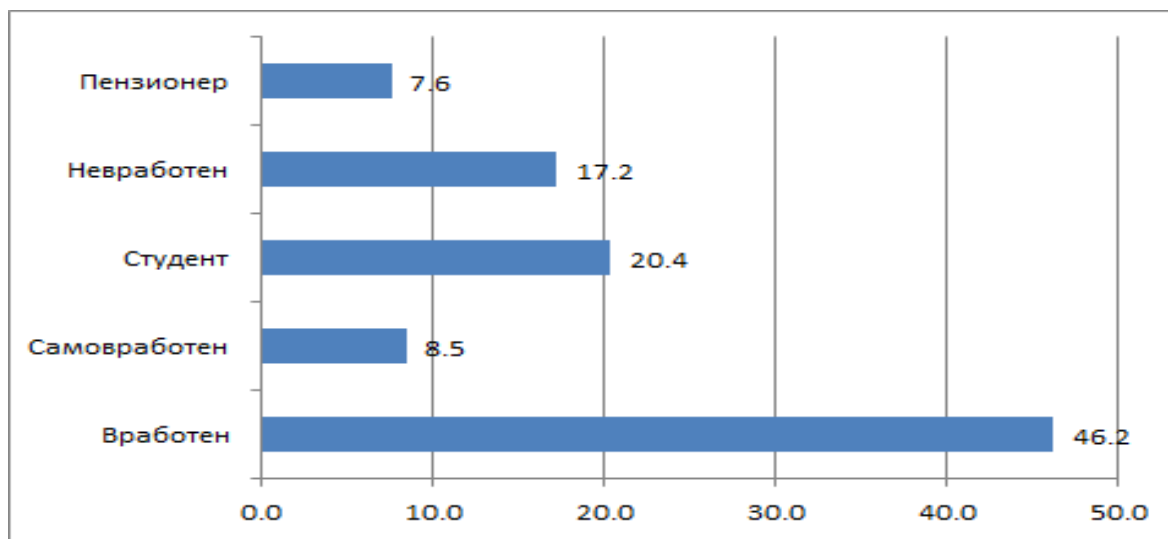
Возрасна структура на испитаниците

Прикажано во проценти %.

Скоро половина од примерокот се состои од испитаници кои спаѓаат во категоријата вработени, односно 46.2%. После нив следува категоријата на студенти и невработени со 20.4% и 17,2% последователно, пензионери се 7.6%, а самовработени испитаници 8.5%.

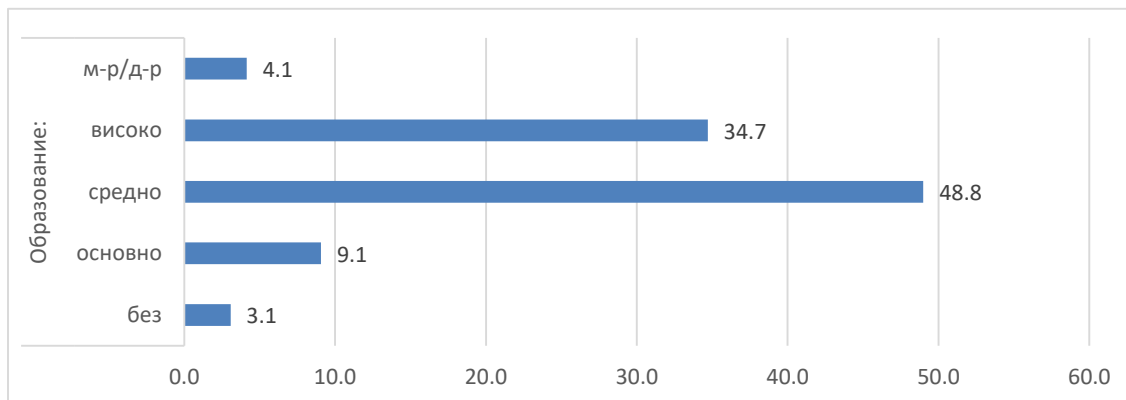
Економски статус на испитаниците

Прикажано во проценти %.

Последниот фактор на анализа на примерокот е образованието, при што се забележуваат максимални 48,8% испитаници со средно образование, и минимален број од 4,1% испитаници со магистерски или докторски студии како и 3,1% испитаници кои се без образование.

Образовна структура на испитаниците

ГЕНЕРАЛНИ НАОДИ

Употребата на интернет е застапена скоро 90% од популацијата. Во однос на регионите, употребата на интернет кај секој регион засебно се движи во рамките на 78.2% употреба на интернет во Полошкиот регион со најнизок процент на испитаници кои користат интернет, до 95.7% во Североисточниот регион кој е и највисок во однос на употребата на интернет. Во

однос на полот, не постои значајна разлика. Значајно се разликуваат испитаниците од урбана и рурална средина во однос на користењето, со предност на урбаната средина. Во однос на возраста, најголема застапеност на користење на интернет може да се забележи кај најмладата возраст од 20-24 години (99.4%), додека најмала кај е испитаниците кои се над 65 години со само 35.8% користење на интернет. Студентите исто така имаат највисока стапка на користење на интернет со 97.9% и значајно се разликуваат од останатите групи. Разлика постои и кај различните нивоа на образование, со предност на групата испитаници со завршено високо образование (95.3%) и со Магистерски и Докторски студии (94.8%). Најголем процент од испитаниците користат смартафон (84.0%) и компјутер (81,7%) за прикачување на интернет, користат интернет во својот дом скоро секој ден (88.3%). На работното место секој ден интернет користат 51.8% од испитаниците, за разлика од само 16.4% кои никогаш не користат интернет на работно место. Од сопствениот смартфон секојдневно го користат интернетот 78.7%, и повеќе од половина од корисниците (62.6%) користат интернет секојдневно на друго место како училиште, универзитет или сајбер-кафе. Интернетот најмногу се користи за социјални мрежи (82.4%) а најмалку за продавање на стоки и услуги (15.5%). Кога се работи за користење на интернет од мобилен телефон, 84.3% од испитаниците го користат повторно за користење на социјални мрежи, додека само 14.5% за продавање на стоки и услуги. Популацијата е најмногу загрижена за купување на стоки или услуги преку интернет. Во однос на заштитата на приватноста при користење на интернет, 50.3% од испитаниците инсталирале анти-вирусна програм во последните неколку години. Над половина од испитаниците користат сопствен интернет за поврзување на јавни места (опцијата за HotSpot и Wifi) и само една четвртина се поврзува на мрежа која е бесплатна и не е заштитена со лозинка. Од вкупната популација, 66.0% од испитаниците, најмногу е засегната од злоупотреба на личните податоци преку интернет, како и кражбата на лозинки и навлегувањето во приватноста.

Од вкупната популација, 75% од испитаниците презема одредени мерки за безбедност при користење на уредите. Преземањето на мерки статистички значајно се разликува кај различните региони, со најголема застапеност во Скопскиот и Источниот со околу 90% од популацијата и најмала кај испитаниците од Североисточниот регион со 49%. Помеѓу половите не постои значајна разлика во однос на мерките на безбедност, но постои помеѓу испитаниците од урбана и рурална средина. Најмладата возрасна група од 15 до 19 години и возрасната група 20-24 како и групата од 45-49 години се најголеми корисници на интернет услугите. Тие се застапени во преземањето на безбедносни мерки со над 90%. Процентуална застапеност на студентите изнесува 79.2%. Во однос на образованието, 87.9% од испитаниците со завршени магистерски или докторски студии имаат најголем процент на преземени мерки на безбедност, додека најмал имаат испитаниците со основно ниво на образование (39,7%). Од испитаниците кои преземаат мерки за безбедност при користење на уред, 75% активираат анти-вирусна програма пред прва употреба на уредите, и 89% од нив

ги ажурираат податоците. Во однос на ажурирањето, над половина од испитаниците имаат уреди кои постојано се вклучени на Auto-update. Како најголем проблем во однос на мерките за безбедност е наведена потребата за нивно плаќање. Од вкупната популација на испитаници, 75% користат лозинки за пристап кон уредите за користење, од кои најголем дел (63.1%) за лозинката користат комбинација на букви, броеви и симболи. Лозинките најчесто се чуваат во компјутер а одреден број од испитаниците навеле дека ја помнат или ја запишуваат лозинката. Над половина од испитаниците во последниот период ја измените лозинката на социјалните мрежи и онлајн игрите. Можноста за дво-факторска автентикација е искористена од само 31% од испитаниците. Од останатите 44.6% не знаат за таа опција. Само една третина од испитаниците прави безбедносна копија на податоците на облак (cloud), но само 13% го врши зачувувањето секој ден. Околу 48% од испитаниците зачувувањето го прави поретко од 3 пати месечно.

Со сајбер-безбедноста се запознаени 60% од популацијата, од кои најмногу испитаници од Источниот и Североисточниот Регион со околу 70%. Помеѓу машките и женските испитаници не постои разлика во однос на запознаеноста со сајбер безбедност. Разликата постои помеѓу испитаниците од урбана и рурална средина со предност на урбаната. Испитаниците од возрасната група на 15 до 19 години (92.1%), вработените (65.4%) и самовработените (76.5%) како и испитаниците со највисокиот степен на образование (над 94%). Од нив само 12.4% се многу добро информирани со ризиците од сајбер криминалот. Најголем дел од популацијата е информирана преку медиумите, 41.1%. Најголем дел од испитаниците се загрижени за сопствените лични податоци и можноста да станат сајбер жртва, односно 45.9% од испитаниците веруваат дека ризикот да се стане сајбер жртва се зголемува. Само 26.2% од испитаниците сметаат дека можат да се заштитат од сајбер криминал преку анти-вирусен софтвер. Во однос на криминалните активности, околу половина од популацијата е загрижена од кражба на идентитетот и станување жртва на измама со користење на банкарска картичка. Над една петтина од популацијата (16%) била жртва на сајбер насилство, најмногу преку откривање на штетен софтвер(29.3%). Во однос на преземањето мерки при доживување криминал, над половина од популацијата би повикала полиција во случај на кражба на идентитет, наидување на материјал со детска порнографија или измама со користење на банкарска картичка. Испитаниците би се обратиле на веб страница ако добавувач изврши измама при електронско купување-37.5%, а, исто така, 36.1% при хакирање на социјална мрежа. Кога станува збор пак за заштита на детето од вознемирување на интернет, најголем дел (35.7%) би разговарале со детето во врска со ризиците од употреба на интернет, и би го следеле детето во врска со неговите активности (32%), а една петина од популацијата би го ограничиле времето за интернет.

Електронските плаќања се застапени кај 33% од популацијата, од кои најмногу кај испитаниците од Вардарскиот и Југозападен регион. Не постојат разлики помеѓу користењето

во однос на полот и средината, но постојат во однос на националноста, возраста, економскиот статус и образованието. Најмногу се користат кај испитаниците од возрастна група од 35-39 години (53.6%), кај самовработените испитаници (64.1%) и студентите (79.2%). Од 67% на испитаници кои не користат електронско банкарство, најголемиот дел (22.4%) преферираат одење во банка, односно 22.6% од испитаниците се чувствуваат покомотно во банките. Корисниците на електронско банкарство генерално го користат еднаш до три пати месечно. 40% од испитаниците користат електронски плаќања еднаш до три пати на месечно ниво. Над половина од испитаниците прават електронска трансакција на веб-страница која добро ја познаваат, а само 6.8% ја проверуваат URL адресата. Загриженоста во врска со безбедноста при овие процеси е со голем интензитет.

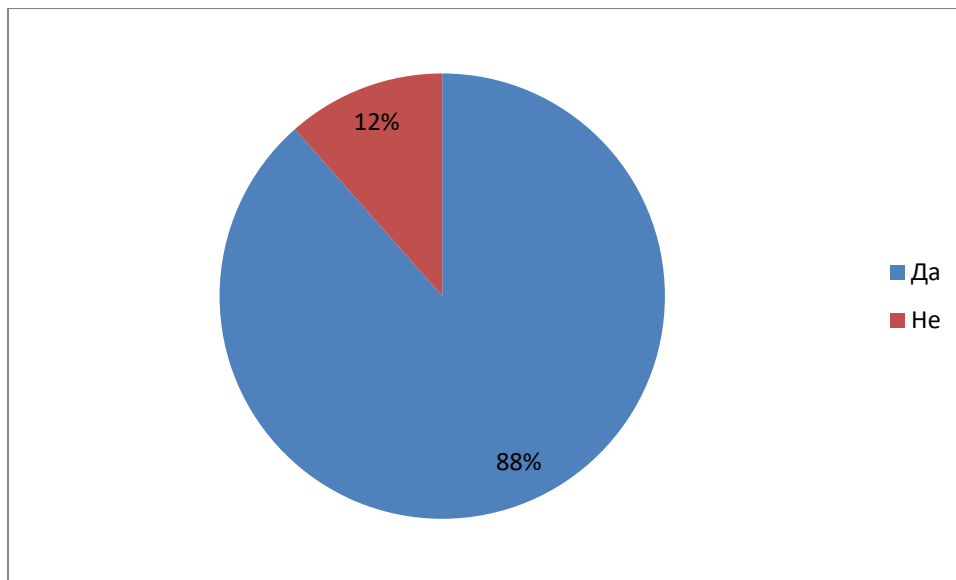
Кога станува збор за социјалните мрежи, истите се користени од страна на 82.7 % од испитаниците, од кои најмногу во Североисточниот (89.5%) и во Пелагонискиот регион (88.3%), кај женските испитаници (84.9%). Во однос на возраста, најголем процент на корисници, односно 94.5% се на возраст од 20 до 24 години. Најголеми корисници се студентите со 97%. Од вкупната популација Facebook како социјална мрежа е застапена со 94.7%. По неа, најзастапени се Viber со 67.2%, Instagram со 52.9% и YouTube со 41.5%. Најголем број од испитаниците на социјалните мрежи ги споделуваат вистинското име и личната фотографија, додека најмал број го споделува мобилниот телефон. Од оние испитаници кои не користат социјални мрежи, повеќе од половина не се заинтересирани, а околу една третина не знае што претставува социјална мрежа. Во однос на политиките на приватност, запознаени се повеќе од половина од испитаниците (56%) од вкупната популација, од кои 52.7% делумно се согласуваат за нивната ефективност додека 4.4% воопшто не се согласуваат со тоа. Само 16.5% испитаници веруваат во политиките за приватност. Во најголем процент случаи испитаниците делумно веруваат 52.6%, додека 18.3% воопшто не верува во политиките за приватност.

ДЕЛ 1- ТИПОВИ НА УРЕДИ ЗА ПРИСТАП НА ИНТЕРНЕТ И ИНТЕРНЕТ УСЛУГИ

(Прашањата од 1-9 се однесуваат на примената на мерки за безбедност на интернет од страна на граѓаните, нивото на познавање на граѓаните за потребата од заштита на личните податоци при употреба на интернет како и типови на уреди кои се користат за пристап на интернет

1. Дали употребувате интернет

На национално ниво 1239 испитаници или 88.5% од користат интернет конекција.

Податоци прикажани во %

Корисници според пол и населено место

	Пол		Тип	
	Мажи	Жени	Град	Село
База	672	728	1148	252
Да %	86.0	90.8	91.4	75.4
Не %	14.0	9.2	8.6	24.6
Total	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Региони

Регион	Вардарски	Источен	Југо-западен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски
База	103	229	121	117	189	156	70	415
Да %	91.3	87.3	93.4	84.6	89.4	78.2	95.7	90.4
Не %	8.7	12.7	6.6	15.4	10.6	21.8	4.3	9.6
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според националност

	Македонци	Албанци	Турци	Срби	Роми	Власи	Бошњаци	Друго
База	1084	157	55	15	57	14	14	4
Да %	92.6	70.8	80.6	90.9	71.4	85.7	78.6	47.6
Не %	7.4	29.2	19.4	9.1	28.6	14.3	21.4	52.4
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Економски Статус и Образование

	Економски статус					Образование				
	Вработен	Самовработен	Студент	Невработен	Пензионер	Без Образование	Основно	Средно	Високо	Магистарски и докторски
База	647	119	286	241	107	43	127	686	486	58
Да %	95.2	90.8	97.9	80.1	39.3	53.5	59.1	90.8	95.3	94.8
Не %	4.8	9.2	2.1	19.9	60.7	46.5	40.9	9.2	4.7	5.2
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

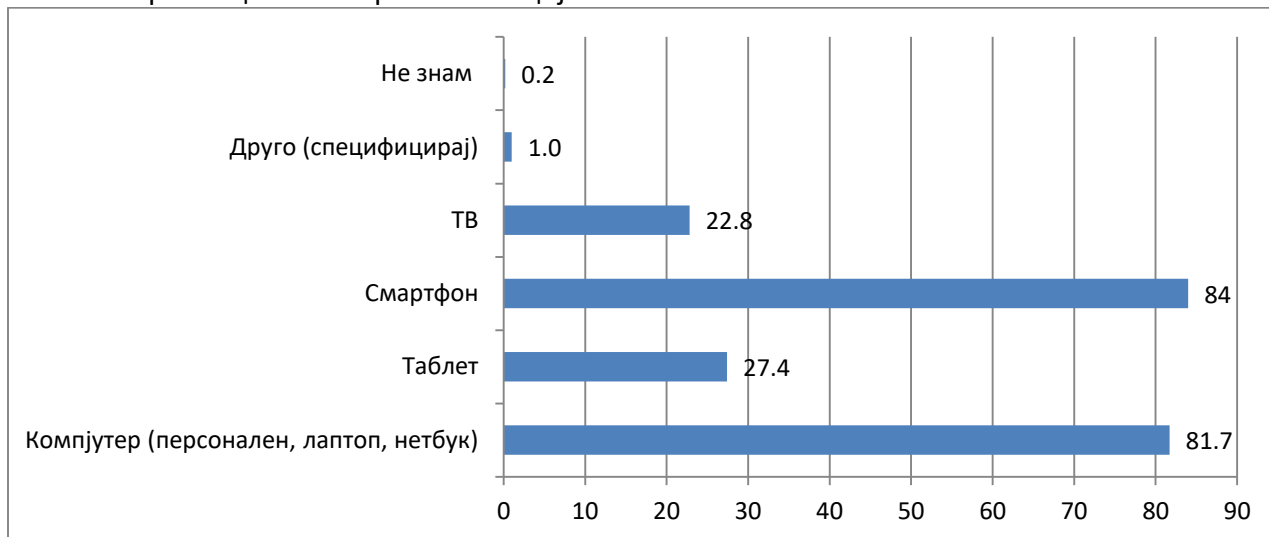
Категоризација според Возрасни групи

	Возраст									
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
База	217	181	145	138	125	136	98	89	106	165
Да %	99.7	99.4	99.3	93.5	96.8	96.3	94.9	84.3	89.6	35.8
Не %	0.3	0.6	0.7	6.5	3.2	3.7	5.1	15.7	10.4	64.2
Тотал %	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Бројка на испитаници и процентуален удел

2. Кои уреди ги користите за да пристапите на интернет?

База на корисници на интернет конекција N=1239

Прикажано во проценти %.

3. Фреквенција на користење на електронски уреди

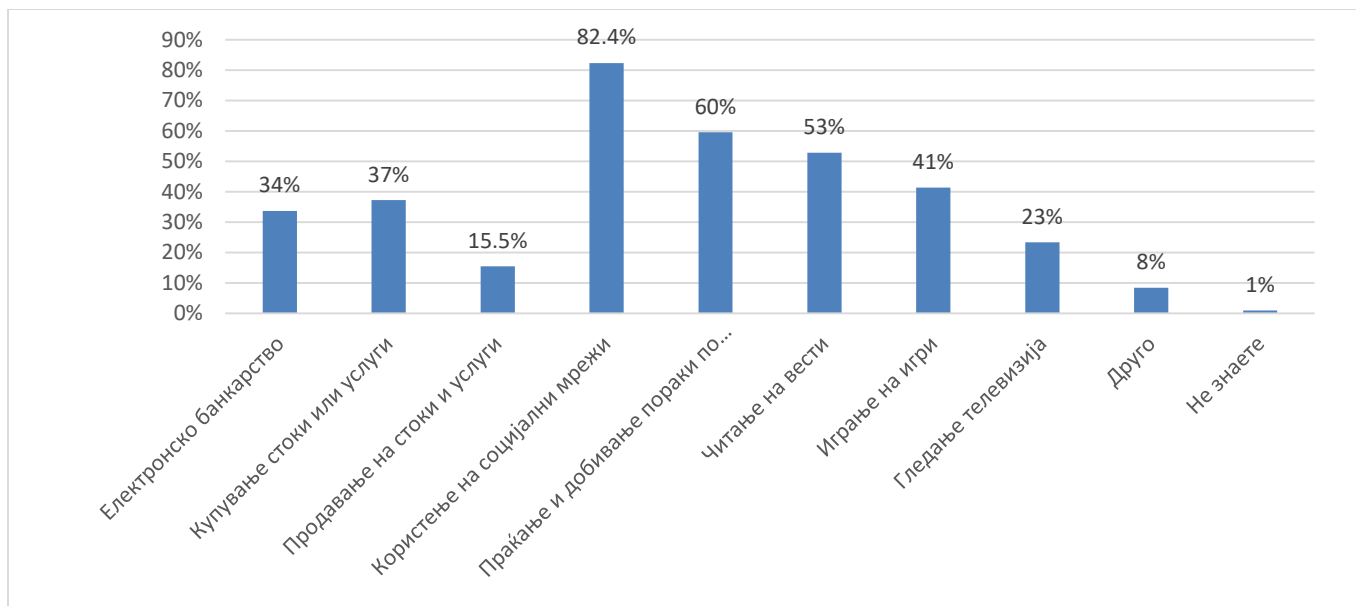
База на податоци N=1239

	Секој ден или скоро секој ден	Два или три пати неделно	Еднаш неделно	Два или три пати месечно	Помалку од претходно наведеното	Никогаш	Немам интернет пристап	TOTAL
Во вашиот дом	88.3	8.4	1.2	0.4	0.9	0.2	0.6	100.0
На вашето работно место	51.8	17.0	5.2	2.1	5.7	16.4	1.8	100.0
Користете интернет на вашиот мобилен уред (лаптоп, смартфон)	78.7	7.2	3.6	2.1	1.0	3.2	4.2	100.0
Користете интернет на друго место (училиште, универзитет, сајбер-клуб и сл.)	62.6	25.9	2.2	3.9	1.5	1.6	2.3	100.0

Податоци прикажани во %

4. За кои од следниве активности користите Интернет?

База на популацијата N=1239

Прикажано во проценти %.

Забелешка: за службени работи, гледање на цртани филмови од страна на децата

5. За кои од следниве активности користите Интернет на вашиот телефон?

База на популацијата N=1041

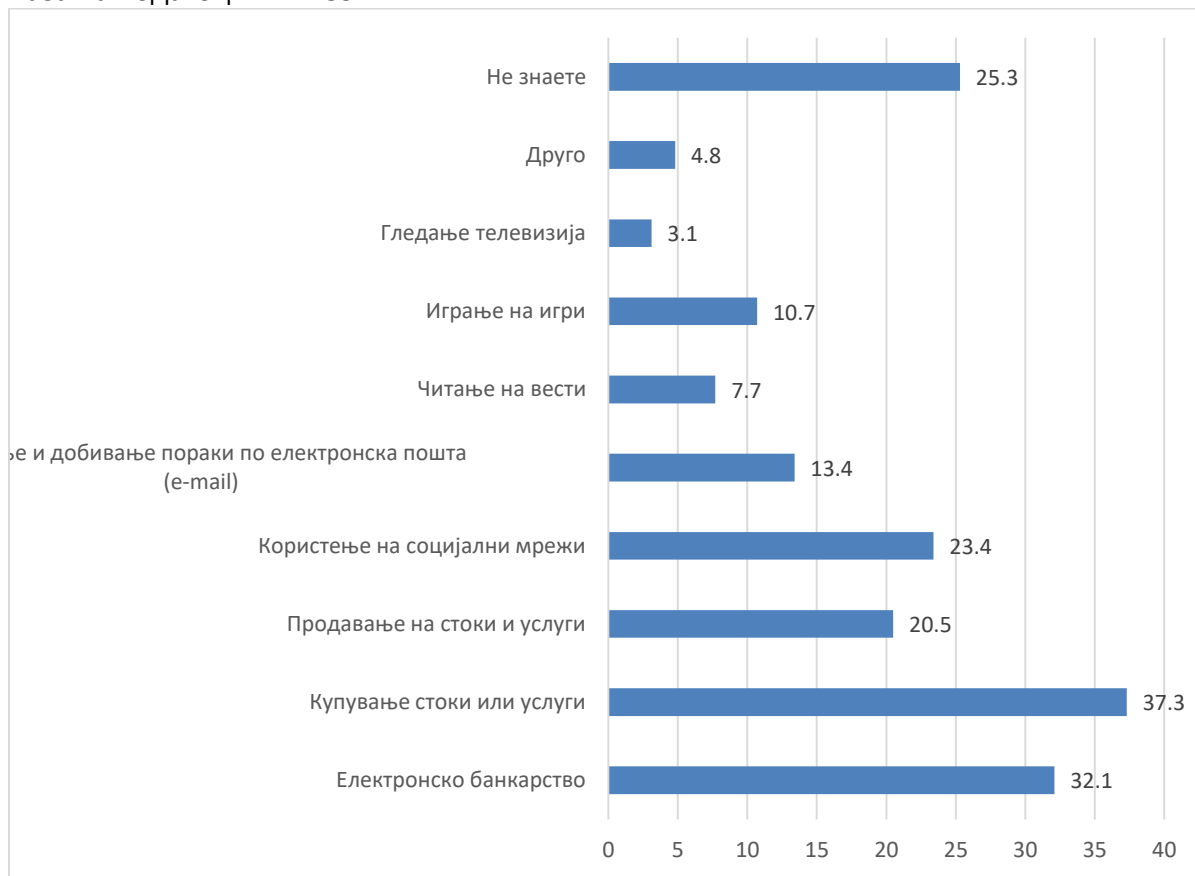

Прикажано во проценти %.

Категорија Друго: Слушање музика, Гледање цртани филмови (кај родители со помали деца)

6. Кои од следните активности на интернет Ве загрижуваат – ги сметате за ризични?

База на податоци N=1239

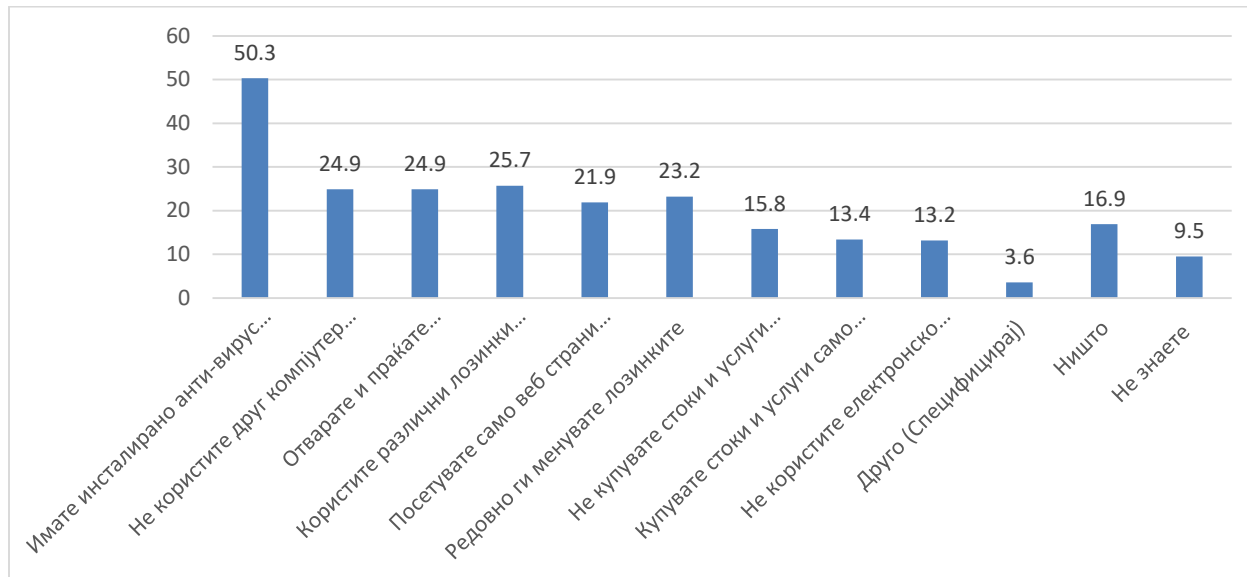
Прикажано во проценти %.

Категорија Друго: Непрецизирани или во домен на веќе постоечките категории

7. Кои од следните активности ги имате преземено во последните 3 години за да ја заштитите својата приватност при користење на Интернет?

База на податоци N=1239

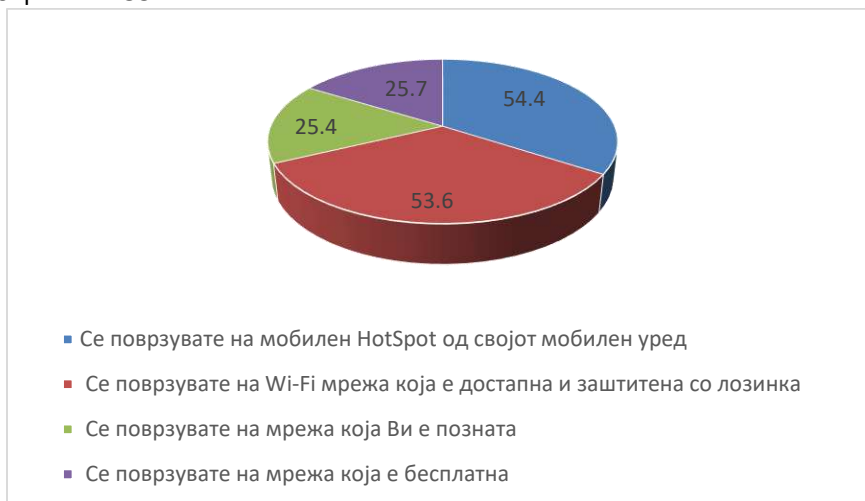

Прикажано во проценти %.

Категорија друго: Не специфицирано ништо конкретно

8. Кои се вашите практики за поврзување на интернет на јавни места?

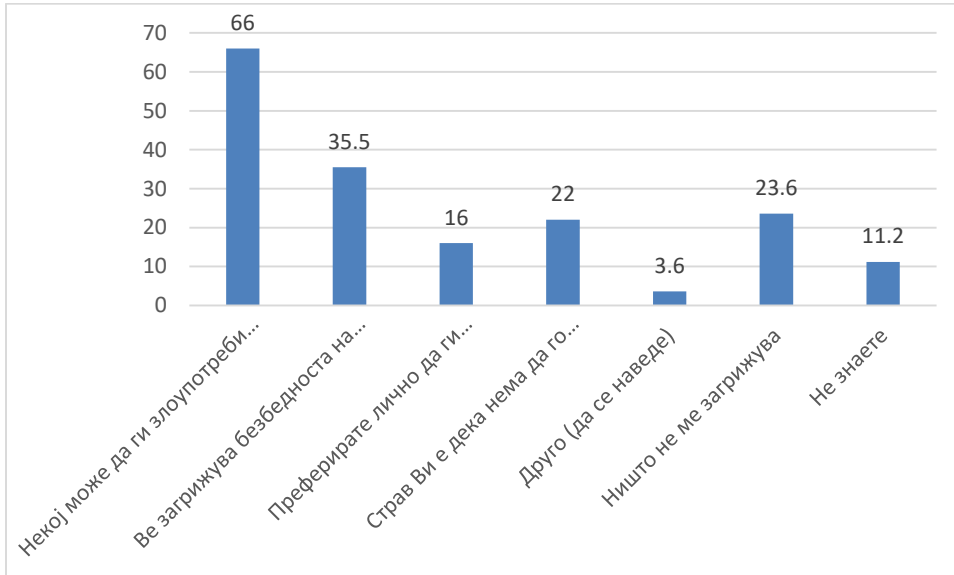
База на податоци N=1239

Прикажано во проценти %.

9. Што од долунаведеното Ве загрижува во врска со користењето на интернет?

База на податоци N=1239

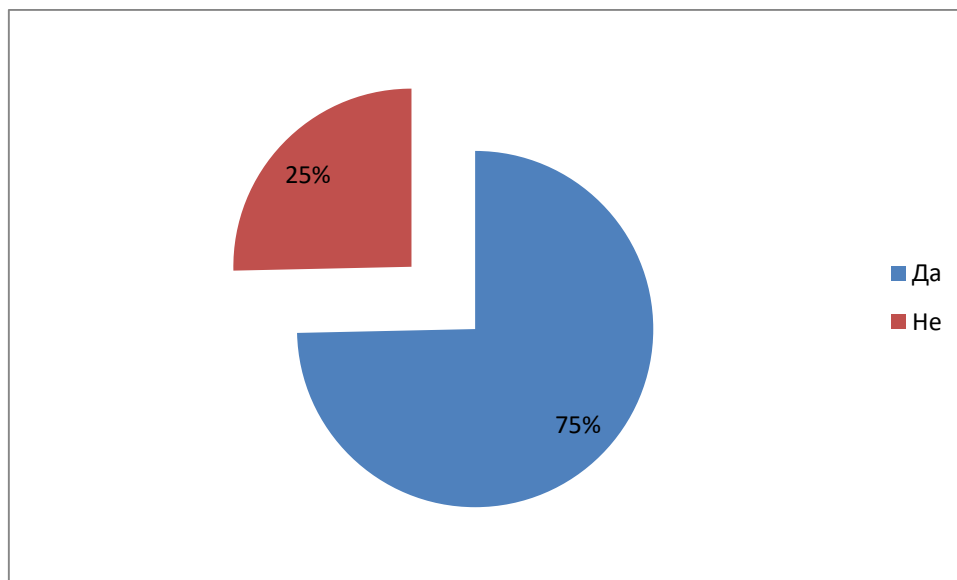
Прикажано во проценти %.

Категорија Друго: Незаконско одлевање на финансиски средства, крадење на идентитет

ДЕЛ 2- ПРИМЕНА НА МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ, УПОТРЕБА НА ЛОЗИНКИ

10. Дали преземате мерки на безбедност при користење на Вашите уреди?

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

Категоризација според пол и населено место

Пол		Тип	
Машки	Женски	Град	Село
672	728	1148	252
77.1	73.1	76.5	56
22.9	26.9	23.5	44.0
100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Регион

	Вардарски	Источен	Југозападен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски
База	103	229	121	117	189	156	70	415
Да %	75.7	89.1	82.6	53.8	52.9	63.5	49	89.6
Не %	24.3	10.9	17.4	46.2	47.1	36.5	51	10.4
Тотал %	100	100	100	100	100	100	100	100

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Возрасна структура

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
База	202	181	145	138	125	136	98	89	106	165
Да %	93.1	97.8	69.0	73.9	76.0	89.7	91.8	62.9	78.3	13.9
Не %	6.9	2.2	31.00	26.1	24.0	10.3	8.2	37.1	21.7	86.1
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Националност

	Националност							
	Македонци	Албанци	Турци	Срби	Роми	Власи	Бошњаци	Друго
База	1084	157	55	15	57	14	14	4
Да %	67.0	63.1	81.8	86.7	77.2	50.0	12.1	50.0
Не %	33.0	36.9	18.2	13.3	22.8	50.0	87.9	50.0
Тотал	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Економски статус и Образование

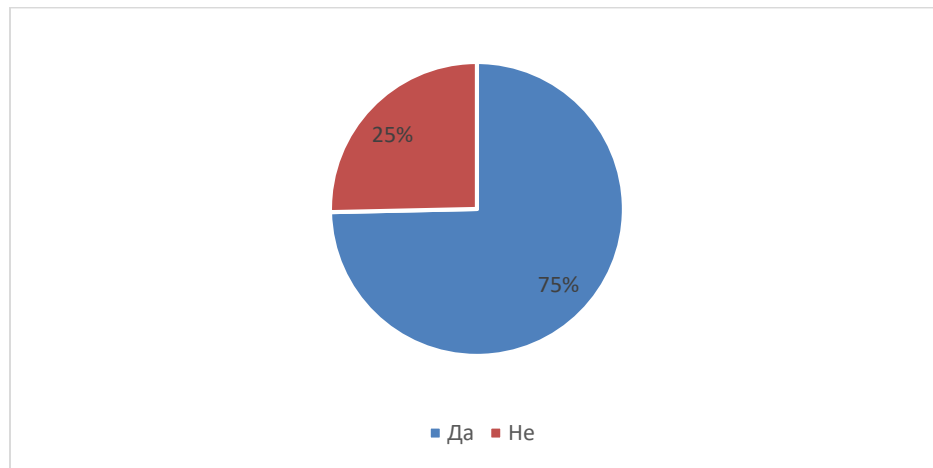
	Економски статус					Образование				
	Вработен	Самовработен	Студент	Невработен	Пензионер	Без Образование	Основно	Средно	Високо	Магистерски и докторски
База	647	119	286	241	107	43	127	686	486	58
Да %	76.4	64.1	79.2	51.4	16.4	54.8	39.7	60.6	81.7	87.9

Не %	23.6	35.9	20.8	48.6	83.6	45.2	60.3	39.4	18.3	12.1
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

11. Дали активирате анти-вирусната програма на документи или уреди пред нивната прва употреба?

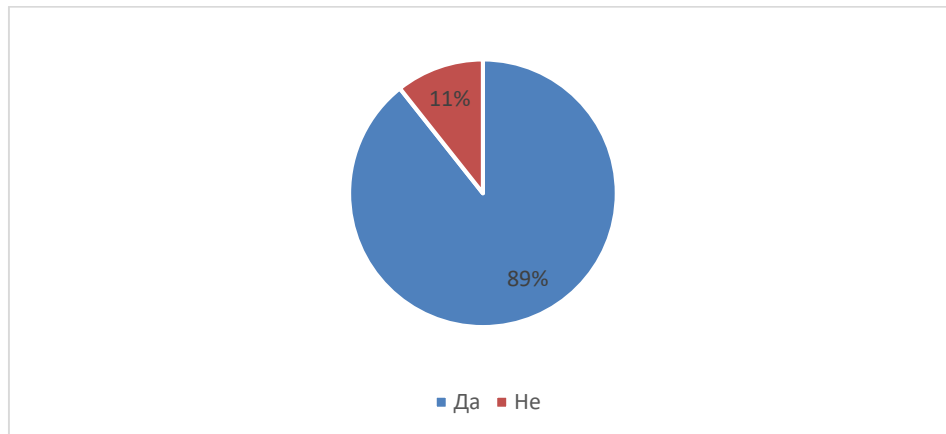
База: испитаници кои преземаат мерки на безбедност (N=1050)

Прикажано во проценти %.

12. Дали ги ажурирате податоците /содржините на Вашите уреди?

База: испитаници кои преземаат мерки на безбедност N=1050)

Прикажано во проценти %.

13. Која од следниве ситуации најдобро го објаснува Вашиот однос кон ажурирањето на податоците на Вашиот уред?

(База на податоци =N 934)

База на податоци N=934 кое резултат на прашањето 12 (Да =89%), односно испитаници кои ги ажурираат податоците. Односно 1050 испитаници преземаат мерки за безбедност, а од нив 89% или 934 испитаници ги ажурираат.

Постојано Вашиот уред е вклучен на Auto-update	54.6
Го прифаќате ажурирањето откако ќе ги прочитате условите	24.6
Го прифаќате ажурирањето веднаш	17.5
Веднаш ја затворате пораката за ажурирање	0.3
Сметате дека нема потреба од ажурирање	0.7
Сметате дека ажурирањето одзема многу време	1.7
Не знаете	1.3
Total	100.0

14. Со какви проблеми сте се соочиле во однос на преземање мерки за безбедност?

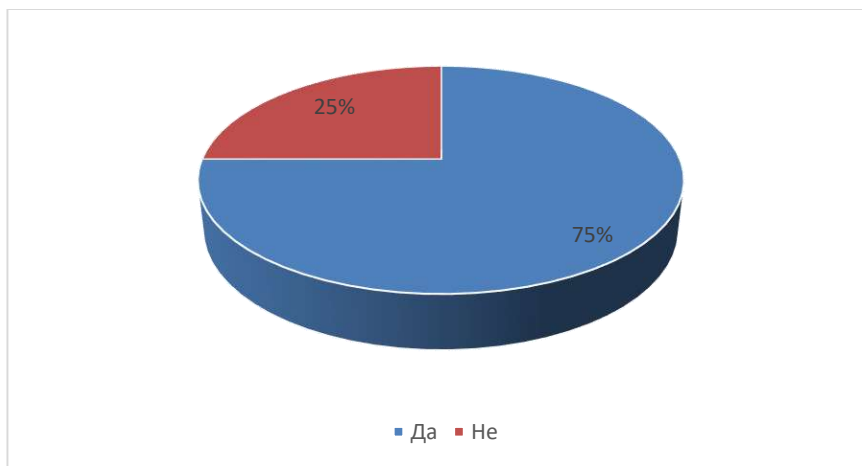
База: популација која презема мерки на безбедност и ги ажурира податоците (N=1050)

Прикажано во проценти %.

15. Дали имате лозинки на уредите што ги користите

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

16. Опишете од што се состојат Вашите лозинки?

База: популација која има лозинки на уредите кои ги користи (N=1050)

Прикажано во проценти %.

17. Која од долу наведените сметате дека е најбезбедна лозинка?

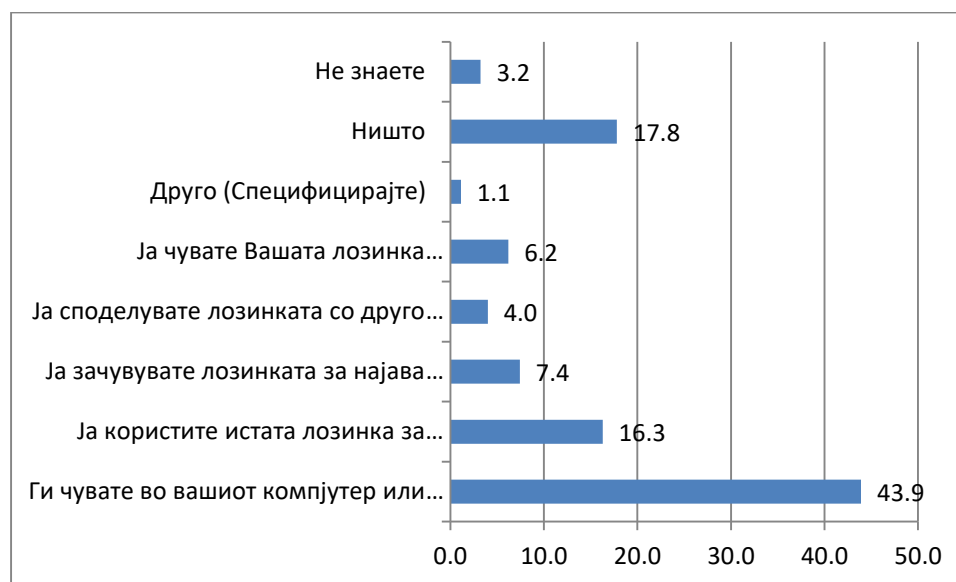
База: популација која има лозинки на уредите кои ги користи (N=1050)

+GZbNw3!	50.5
1qaz2wsxwst	19.2
NsHhfwy6	12.1
денесеубавден	5.8
сите се исти	11.3
не знаете	10.6
Total	100.0

Прикажано во проценти %.

18. Што правите за да ги запомните вашите лозинки?

База: популација која има лозинки на уредите кои ги користи (N=1050)

Прикажано во проценти %.

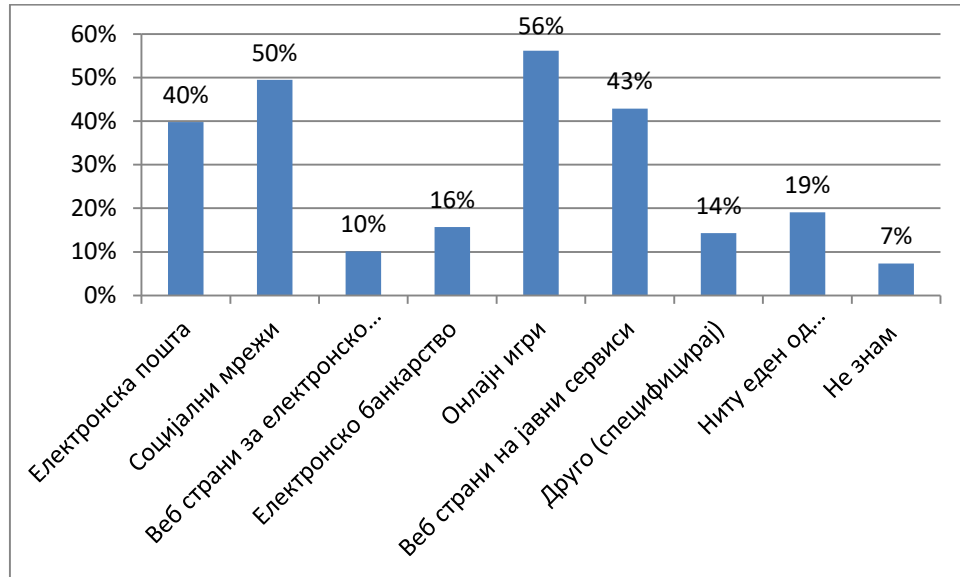
Забелешка:

Други категории: помнење на лозинката, запишување на телефон, споделување со другар или родител

**19. Дали имате направено измена на лозинката за пристап кон вашата сметка(и)
за некоја од следниве услуги во последните 12 месеци?**

База: популација која има лозинки на уредите кои ги користи (N=1050)

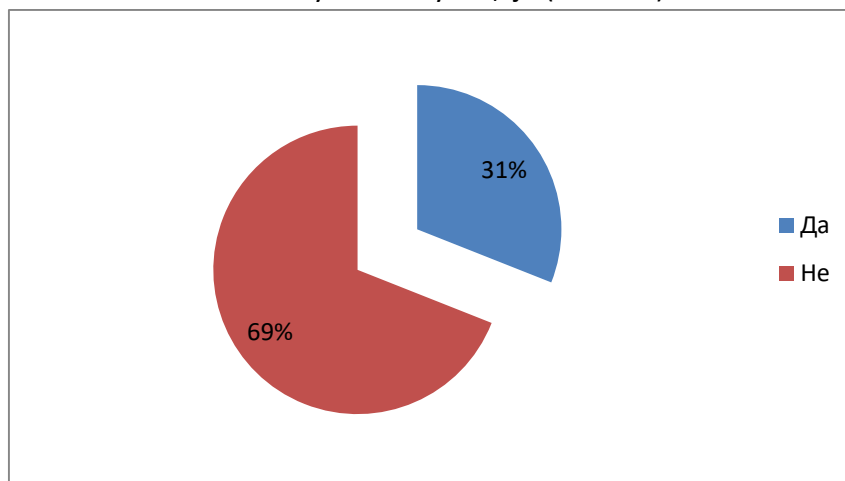
Прикажано во проценти %.

Прашање со повеќечлен избор

Забелешка: Други категории: е-линкови

20. Дали ја користите можноста за дво-факторска автентикација

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

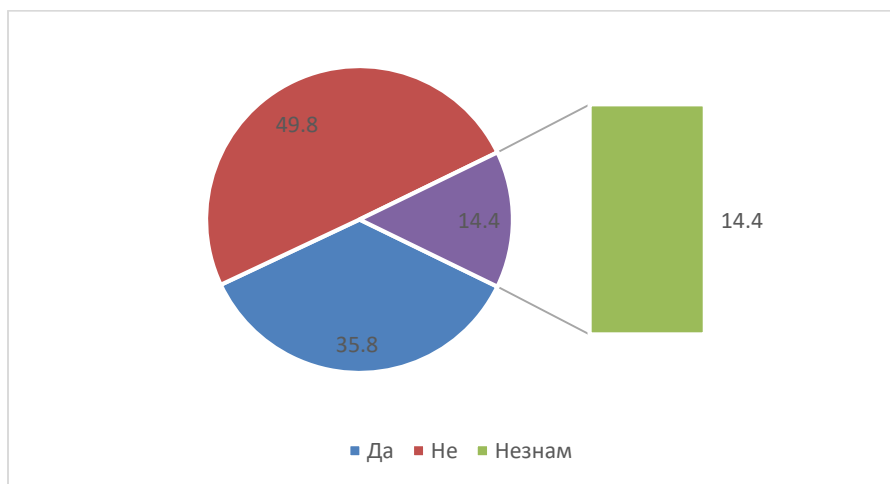
21. Не користам дво факторска автентикација затоа што:
База: популација која не користи дво факторска автентикација (N=1067)

одзема премногу време	22.2
не гледате потреба да го правите истото	18.8
сметате дека не е важно да имате ваков вид на идентификација	14.4
не знаете што е тоа	44.6
Total	100.0

Прикажано во проценти %.

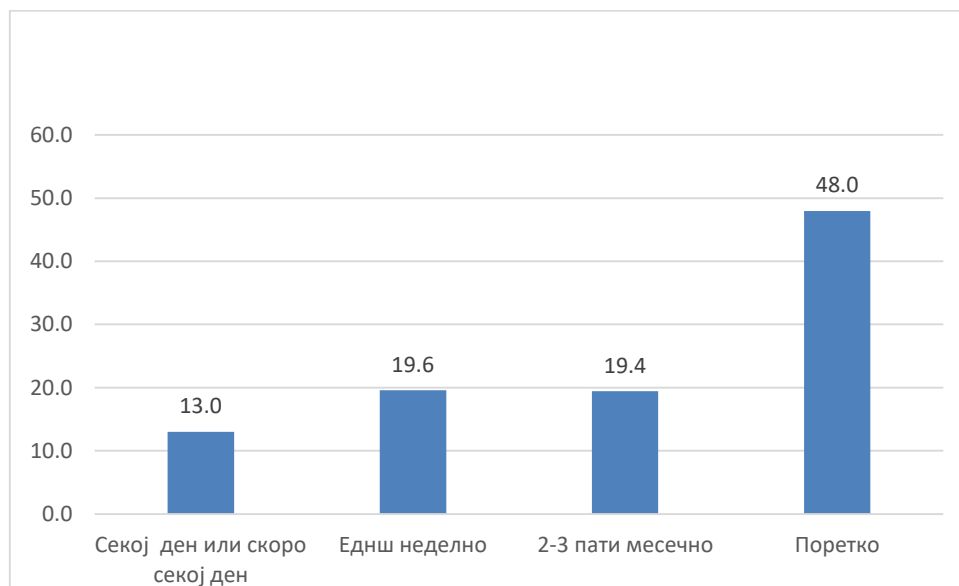
22. Дали чувате безбедносна копија (back-up) од важните податоци на надворешни уреди или во облак (Cloud)?

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

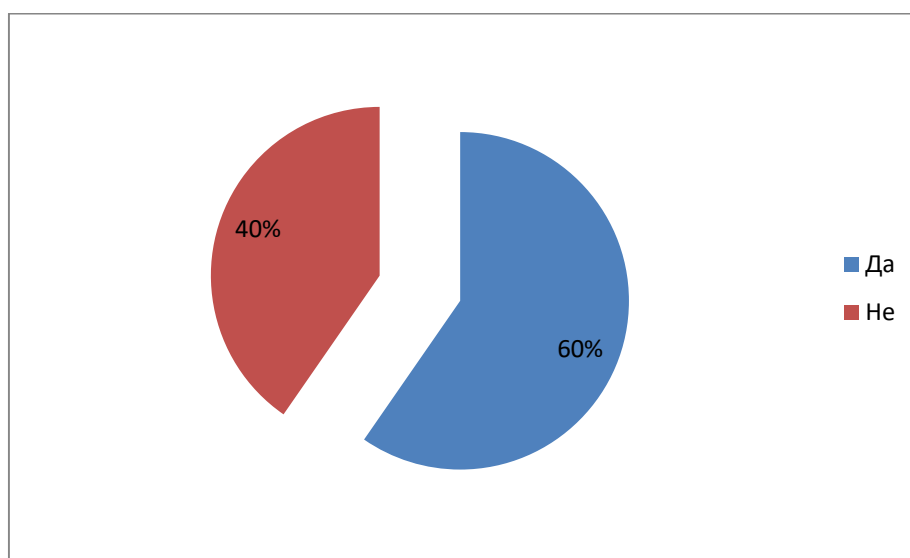
**23. Колку често правите безбедносна копија (back-up) на Вашите фајлови и документи?
База: популација која чува безбедносна копија (N=501)**

Прикажано во проценти %.

ДЕЛ 3- САЈБЕР БЕЗБЕДНОСТ

**24. Дали знаете што е сајбер безбедност?
База: вкупна популација (N=1400)**

Прикажано во проценти %.

Корисници на сајбер безбедност (N=840)

Категоризација според Пол и Населено место

	Пол		Тип	
	Машки	Женски	Урбана	Рурална
База	672	728	1148	252
Да %	52.5	66.9	68.5	57.2
Не %	47.5	33.1	22.5	42.8
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Региони

	Вардарски	Источен	Југозападен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски
База	103	229	121	117	189	156	70	415
Да %	63.1	76.4	49.6	59.0	66.1	60.9	70.0	48.7
Не %	36.9	23.6	50.4	41.0	33.9	39.1	30.0	51.3
Тотал %	100	100	100	100	100	100	100	100

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Возрасни групи

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
База	202	181	145	138	125	136	98	89	106	165
Да %	92.1	63.5	72.4	71.7	68.0	75.0	74.5	75.3	66.0	24.1
Не %	7.9	36.5	21.6	28.3	32.0	25.0	25.5	24.7	34.0	75.9
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Националност

	Македонци	Албанци	Турци	Срби	Роми	Власи	Бошњаци	Други
База	1084	157	55	15	57	14	14	4
Да%	62.9	45.2	52.7	53.3	61.4	57.1	42.9	25.0
Не %	37.1	54.8	47.3	46.7	38.6	42.9	57.1	75.0
Тотал	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Економски Статус и Образование

	Економски статус					Образование				
	Вработен	Самовработен	Студент	Невработен	Пензионер	Без Образование	Основно	Средно	Високо	Магистерски и Докторски
База	647	119	286	241	107	43	127	686	486	58
Да %	65.4	76.5	58.4	52.3	29.0	67.4	55.8	62.8	72.8	94.8
Не %	34.6	23.5	41.6	47.7	71.0	32.6	45.2	37.2	27.2	5.2
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

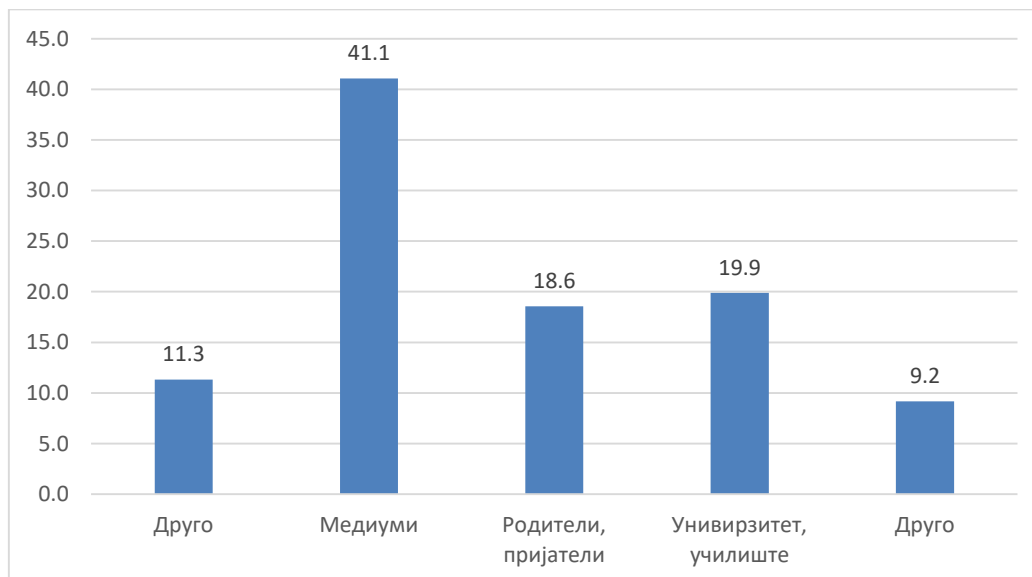
Бројка на испитаници и процентуален удел

**25. Колку сте информирани со ризиците од сајбер криминал?
База: вкупна популација (N=1400)**

Многу добро сте информирани	12.4
Солидно информирани	23.7
Не сте многу информирани	27.4
Воопшто не сте информирани	19.2
Не знаете	17.3
Total	100.0

Прикажано во проценти %.

**26. Каде сте се информирале за сајбер безбедност?
База: популација која е информирана за сајбер безбедност (N=840)**

Прикажано во проценти %.

Прашање со повеќечлен избор. Забелешка: Други категории: социјални мрежи

27. До кој степен се согласувате, односно не се согласувате со следните искази
База: вкупна популација (N=1400)

	Потполно се согласувате	Склони сте да се согласите	Склони сте да не се согласите	Воопшто не се согласувате	Не знаете
1. Загрижени сте дека Вашите лични податоци не се безбедно чувани од страна на веб-страниците	37.9	34.9	10.6	3.4	13.2
2. Загрижени сте дека Вашите лични податоци не се безбедно чувани од страна на јавните сервисии/институции	33.4	34.1	12.9	4.3	15.3
3. Избегнувате да откривате Ваши лични податоци на Интернет	49.0	23.8	11.6	3.8	11.9
4. Верувате дека ризикот да се стане сајбер жртва се зголемува	45.9	26.6	5.9	2.8	18.7
5. Вие можете доволно да се заштитите од сајбер криминал со вградување на анти-вирус софтвер	26.2	23.8	12.9	10.2	26.8

Прикажано во проценти %.

28. Сајбер криминалот вклучува различни видови на криминални активности. Колку Ве загрижува фактот дека може да станете жртва во следните ситуации
База: вкупна популација (N=1400)

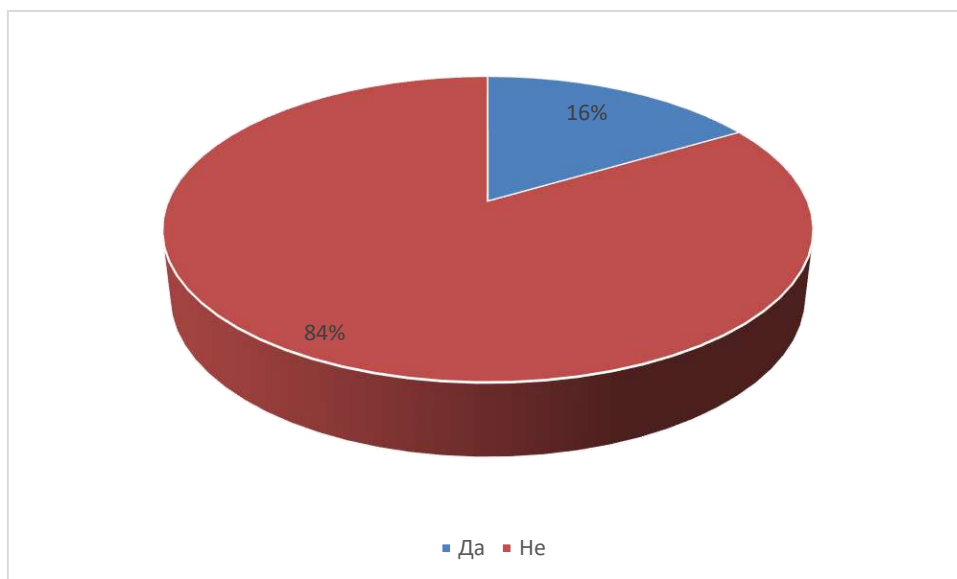
	Многу Ве загрижува	Ве загрижува	Не Ве загрижува многу	Воопшто не Ве загрижува	Не знаете
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	43.3	32.1	10.7	2.0	11.8
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки, информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)	28.5	31.9	11.6	3.2	12.4
3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	36.5	33.7	9.2	5.3	15.3

4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	49.9	25.5	10,8	4,4	9.4
5. Случајно да најдувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	40.4	32.9	13.3	6.5	6.9
6. Не сте во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	41.9	20.1	12.5	6.5	19.0
7. Можност Вашата сметка на социјална мрежа да биде хакирана	43.1	30.8	11.7	5.8	8.6
8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	39.2	24,4	6.8	4.2	15,4
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја преземете контролата врз Вашиот уред	36.0	33.2	12.0	7.7	3.4
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	14.4	26.0	11.4	7.0	20.6

Прикажано во проценти %.

29. Дали сте биле жртва на сајбер криминал или вознемирување?

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

30. Колку често сте биле жртва на сајбер криминал во ситуации како што се долунаведените?

База: жртви на сајбер криминал (N=231)

	Често	Повремено	Никога ш	Не знае е
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	15.1	13.5	56.1	15.3
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки, информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)	14.3	26.6	48.9	10.2
3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	20.8	33.6	39.1	6.5
4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	14.0	23.6	49.9	12.5
5. Случајно да наидувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	20.4	26.9	42.	10.5
6. Не сте во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	11.8	15.5	49.7	11.5
7. Можност Вашата сметка на социјална мрежа да биде хакирана	15.7	37.5	36,6	10.2
8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	29.1	25.5	40,8	5.2
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја преземете контролата врз Вашиот уред	13.2	27.9	50.0	8.9
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	29.3	37,7	16.4	16.6

Прикажано во проценти %.

31. Доколку имате искуство/сте биле жртва во следниве ситуации кого би известиле/контактирале?

База: вкупна популација (N=1400)

Национално ниво	Полиција	Веб страници а/добав	Вашиот интернет	Организација за заштита на	Друг	Ниту едно од наведените	Не знам
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	53,4	19	5,4	6,9	0,8	5,6	16,9
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки, информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)	32,3	22,0	8,1	6,1	0,3	11,9	24,3
3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	15,4	37,5	11,5	12,4	1,8	9,2	16,4
4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	55,8	11,1	5,4	5,2	0,4	9,8	18,0
5. Случајно да најдувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	38,5	17,1	5,5	5,3	0,9	10,2	26,7
6. Не стее во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	23,3	20,5	9,4	8,7	1,0	11,9	26,1
7. Можност Вашата сметка на социјална мрежа да биде хакирана	16,6	36,1	7,2	8,8	1,1	10,1	23,2

8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	47,9	13,0	6,4	6,4	1,1	8,9	22,2
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја преземете контролата врз Вашиот уред	37,5	15,6	5,6	5,6	0,6	12,0	25,7
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	12,4	21,5	12,0	5,5	3,0	16,4	32,0

Прикажано во проценти %.

32. Што би презеле за да го заштитите детето од вознемирување на интернет

База: вкупна популација (N=1400)

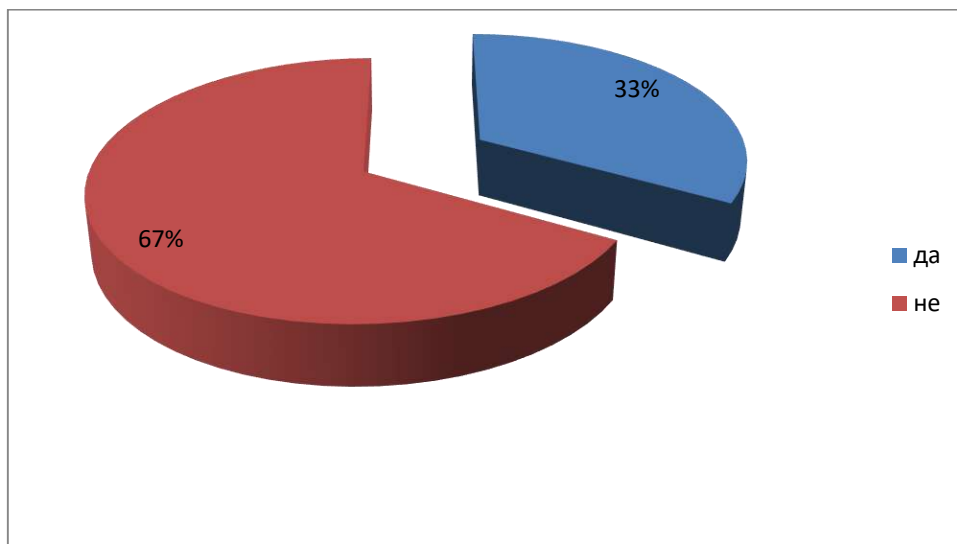

Прикажано во проценти %.

ДЕЛ-4 ЕЛЕКТРОНСКИ ПЛАЌАЊА И ЕЛЕКТРОНСКО БАНКАРСТВО

33. Дали користите електронско банкарство?

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

Категоризација според Пол и Населено место

Машки	Женски	Урбана	Рурална
672	728	1148	380
31.3	29.0	29.0	34.5
19,2	12,7	12,9	23,4
100	100	100	100

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Региони

	Вардарски	Источен	Југозападен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски
База	103	229	121	117	189	156	70	415
Да %	51.5	31.9	50.4	44.4	45.0	35.3	48.6	12.8
Не %	48.5	68.1	49.6	55.6	55.0	64.7	51.4	87.2
Тотал %	100	100	100	100	100	100	100	100

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според возрастни групи

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60+
База	202	181	145	138	125	136	98	89	106	165
Да %	43.6	36.5	46.2	48.6	53.6	27.9	28.6	25.8	15.1	2.4
Не %	56.4	63.5	53.8	51.4	46.4	72.1	71.4	74.2	84.9	97.6
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Националност

	Македонци	Албанци	Турци	Срби	Роми	Власи	Бошњаци	Друго
База	1084	157	55	15	57	14	14	4
Да %	28.2	71.3	21.8	60.0	24.6	42.9	28.6	25.0
Не %	71.8	28.7	78.2	40.0	75.4	57.1	71.4	75.0
Total	100	100	100	100	100	100	100	100

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Економски Статус и Образование

	Економски статус					Образование				
	Вработен	Самовработен	Студент	Невработен	Пензионер	Без Образование	Основно	Средно	Високо	Магистерски и докторски
База	647	119	286	241	107	43	127	686	486	58
Да %	23.3	64.1	79.2	51.4	16.4	53.5	19.7	25.9	42.8	51.7
Не %	76.7	35.9	20.8	48.6	83.6	46.5	80.3	74.1	57.2	48.3
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

34. Зошто не користите електронско банкарство?

База: популација која не користи електронско банкарство (N=936)

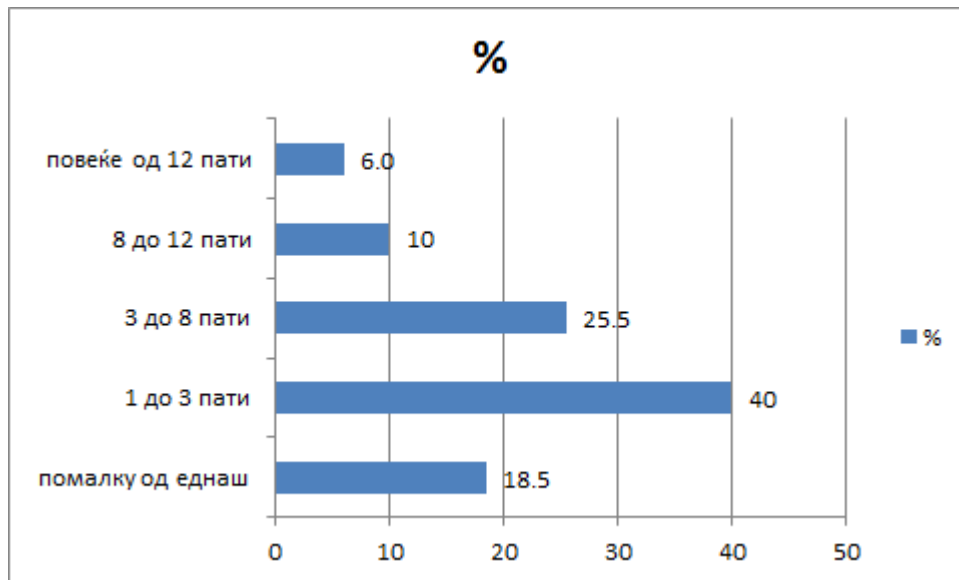
Податоци прикажани во %

Прашање со повеќечлен избор

Забелешка: Други категории: без сметка во банка, недоволна возраст, немање потреба, невработен

**35. За корисници на електронското банкарство:
Колку често на месечно ниво ги користите банкарските услуги преку интернет?**

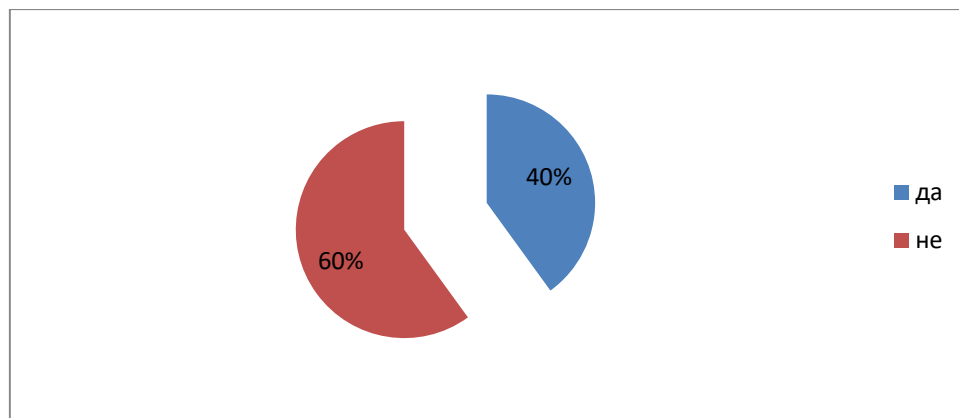
База: популација која користи електронско банкарство (N=464)

Прикажано во проценти %.

**36. Дали сте корисник на услугата електронски плаќања при купување одредени
производи или услуги?**

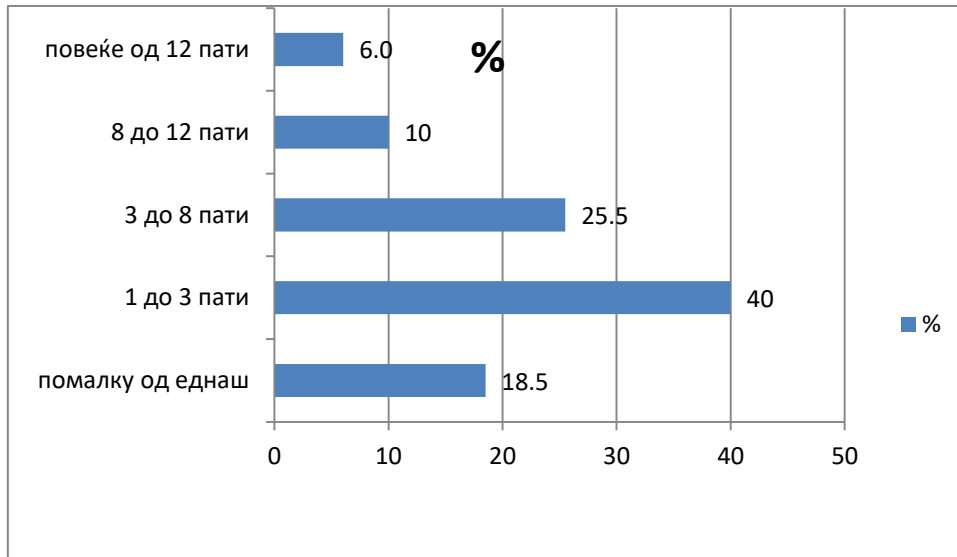
База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

**37. За корисници на електронски плаќања:
Колку често на месечно ниво ги користите услугите на електронско плаќање при
купување одредени производи или услуги?**

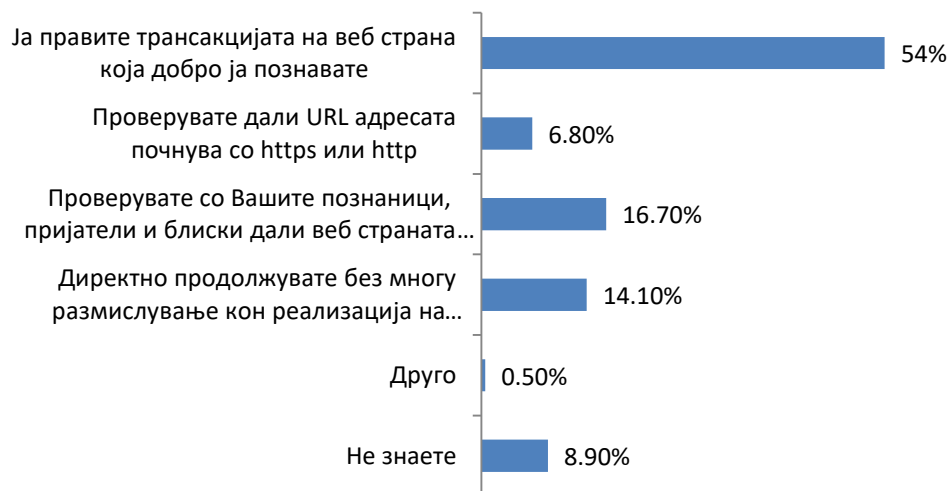
База: популација корисници на електронски плаќања (N=840)

Прикажано во проценти %.

38. Што најдобро Ве опишува кога правите електронска трансакција?

База: популација корисници на електронски плаќања (N=464)

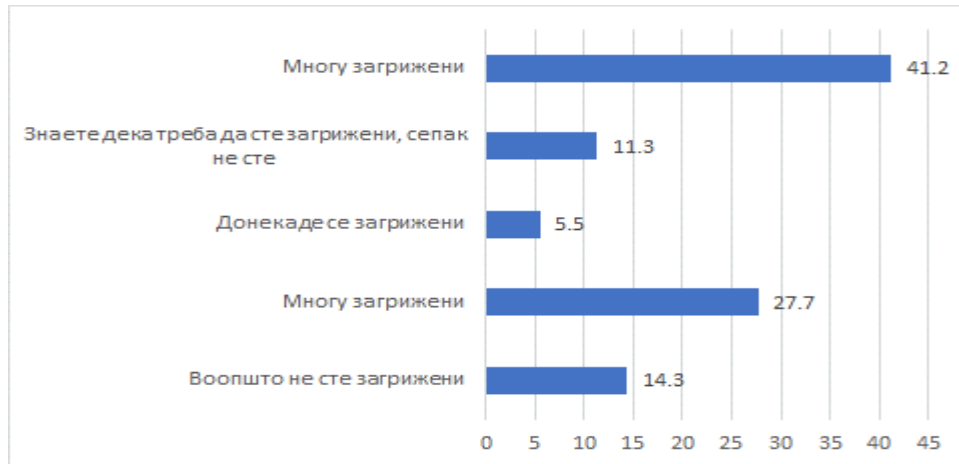

Прикажано во проценти %.

39. Колку сте загрижени во врска со безбедноста при вршење онлајн купување
Имајте во предвид дека “безбедност“ може да се однесува на приватноста,
доверливоста, и/или докажување/потврда на идентитетот за Вас или за некој друг.

База: популација корисници на електронски плаќања (N=840)

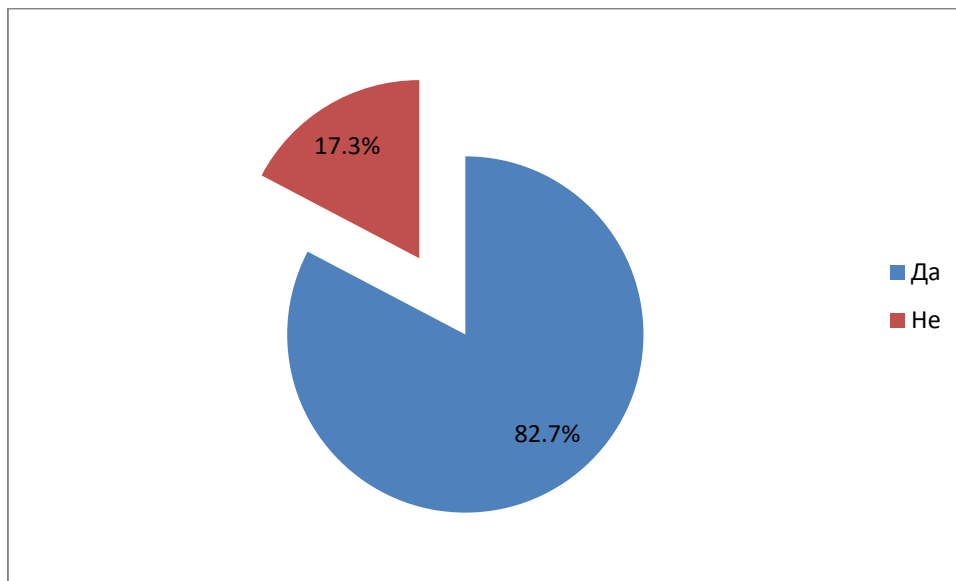

Прикажано во проценти %.

ДЕЛ-5 СОЦИЈАЛНИ МРЕЖИ-КОРИСТЕЊЕ И МЕРКИ НА ПРЕТПАЗЛИВОСТ

Прашање 40. Дали сте член на некоја социјална мрежа?

База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

Категоризација според Пол и Населено место

Машки	Женски	Урбана	Рурална
672	728	1148	380
79.3	84.9	74.9	76.6
20.7	15.1	25.1	23.4
100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Региони

Вардарски	Источен	Југозападен	Југоисточен	Пелагониски	Полошки	Североисточен	Скопски
103	229	121	117	189	156	70	415
84.4	86.0	84.7	88.5	88.3	78.2	89.5	74.5
15.6	14.0	15.3	11.5	11.7	21.8	10.5	25.5
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според возрастни групи

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	5-54	55-59	60+
База	202	181	145	138	125	136	98	89	106	165
Да %	74.8	94.5	77.2	92.0	89.6	89.7	87.9	72.4	92.5	64.8
Не %	25.2	5.5	22.8	8.0	10.4	10.3	12.1	27.6	7.5	35.2
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

Категоризација според Националност

	Македонци	Албанци	Турци	Срби	Роми	Власи	Бошњаци	Друго
База	1084	157	55	15	57	14	14	4
Да %	85.1	81.2	75.0	66.7	47.4	84.0	75.7	33.3
Не %	14.9	18.8	25.0	33.3	52.6	16.0	24.3	66.7
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

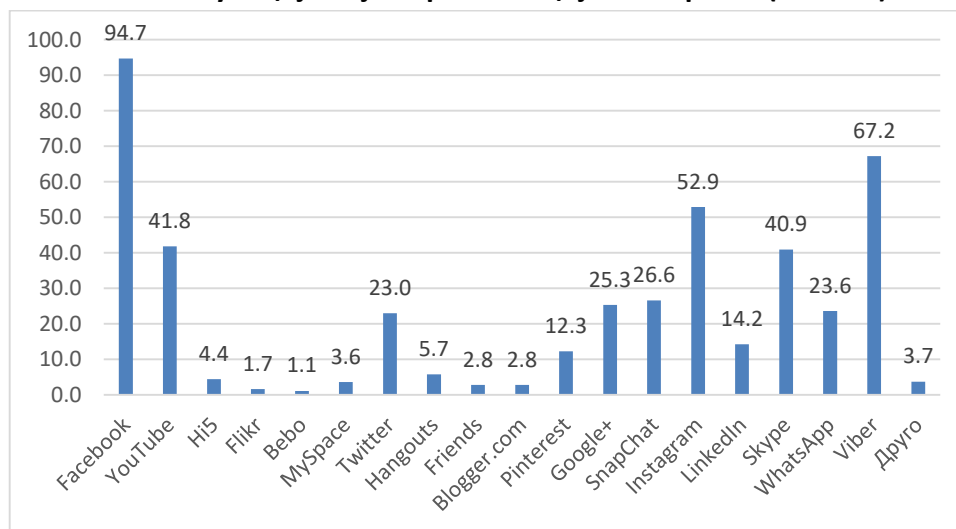
Категоризација според Економски Статус и Образование

	Економски статус					Образование				
	Вработен	Самовработен	Студент	Невработен	Пензионер	Без образование	Основно	Средно	Високо	Магистерски и докторски
База	647	119	286	241	107	43	127	686	486	58
Да %	86.6	87.4	97.0	58.9	39.1	59.6	19.7	25.9	42.8	51.7
Не %	13.4	12.6	3.0	41.1	60.9	59.6	75.6	75.9	93.4	93.1
Тотал %	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Бројка на испитаници и процентуален удел

41. Ве молиме изберете ги сите социјални мрежи на кои имате креирано личен профил

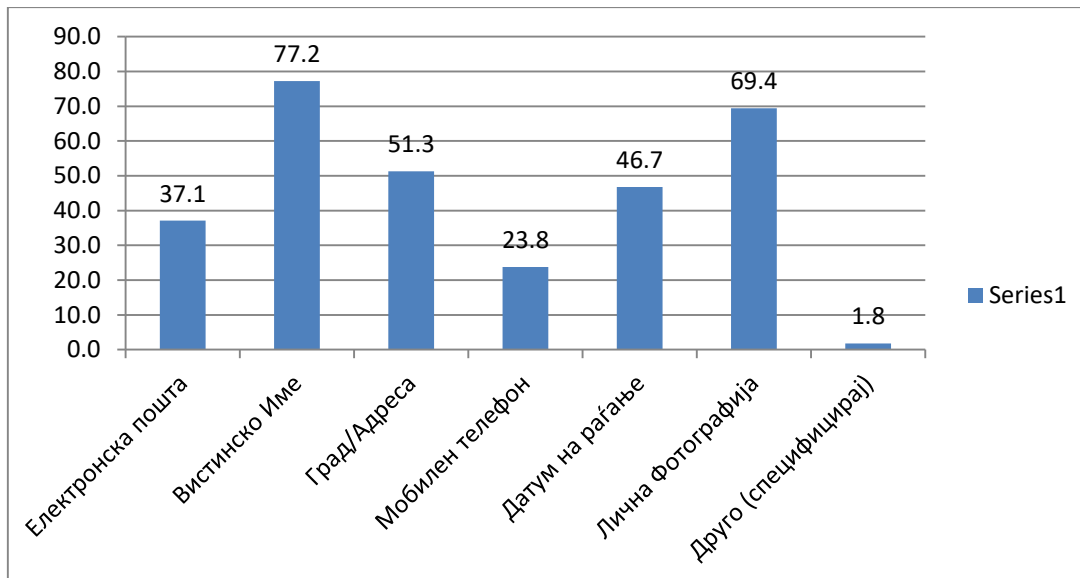
База: популација која користи социјални мрежи (N=1151)

Прикажано во проценти %. Други категории: WeTransfer

42. Кои информации кои се однесуваат лично на Вас ги споделувате на Вашиот профил на социјалната мрежа на која сте член?

База: популација која користи социјални мрежи (N=1179)

Податоци прикажани во %

Категорија Друго: нема специфицирано

43. Доколку Вашиот одговор на прашање бр.40 е „Не“, тогаш изберете ја причината зошто сте одговориле на тој начин.

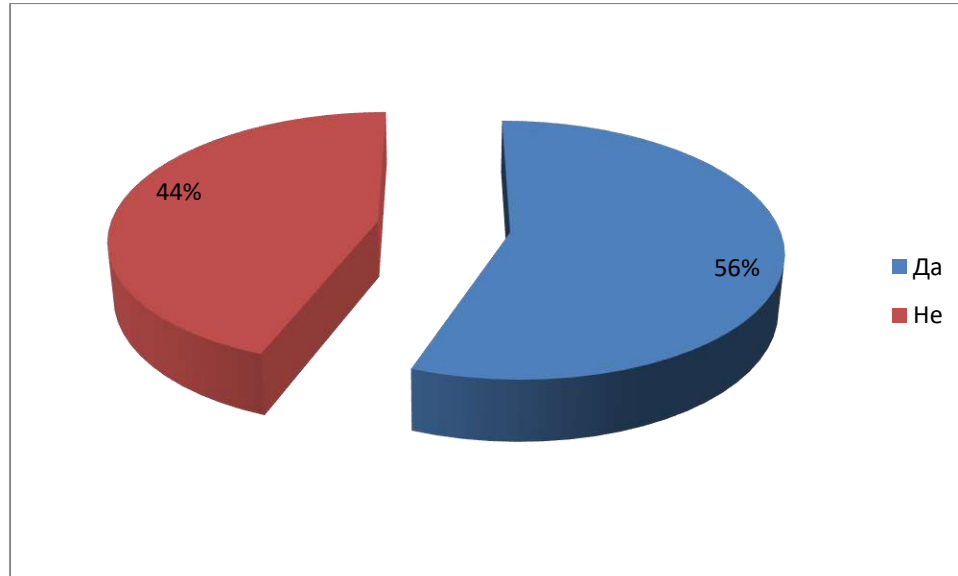
База: популација која не користи социјални мрежи (N=249)

Прикажано во проценти %.

44. Дали сте информирани за постоење на политики на приватност на страните од социјалните мрежи

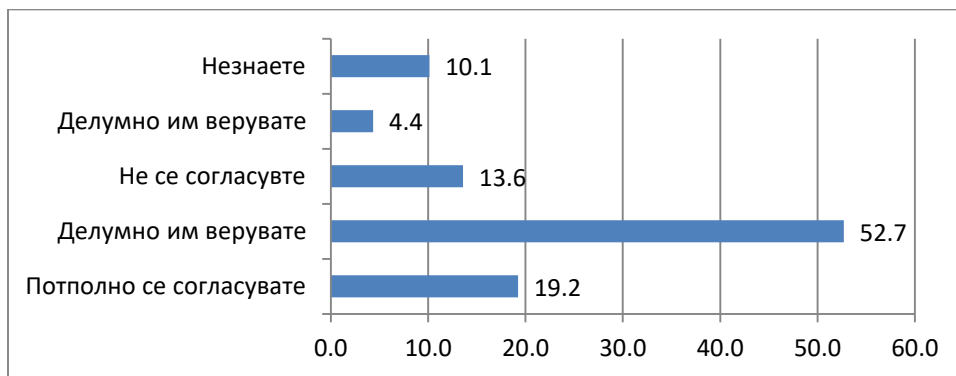
База: вкупна популација (N=1400)

Прикажано во проценти %.

45. Дали сметате дека политиките за приватност на страните од социјалните мрежи се ефективни во заштита на Вашата приватност на интернет?

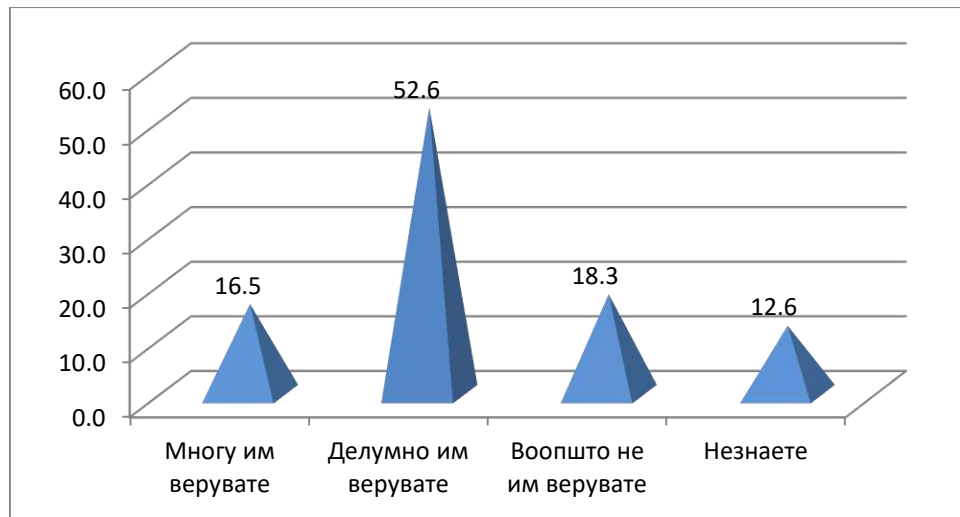
База: популација која е информирана за постоење на политики на приватност (N=780)

Прикажано во проценти %.

46. Колку им верувате на политиките за приватност на социјалните мрежи кои ги користите?

База: популација која е информирана за постоење на политики на приватност (N=780)

Прикажано во проценти %.

Прашалник за испитување на јавното мислење

Општи податоци за испитаникот

Шифра _____

(секоја шифра започнува со ознака за регион според „Државен завод за статистика на Република Македонија“ – пр. За Вардарски регион - МК001)

Пол   М   Ж

Возраст

а. 15-19   б. 20-24   в. 25-29   г. 30-34   д. 35-39
 Ѓ. 40-44   е. 45-49   ж. 50-54   з. 55-59   с. 60+

Образование

а) Без образование   б) Основно образование   в) Средно образование
 в) Високо образование
 г) Магистерски и докторски студии

Националност - Етничка припадност

а. Македонци   б. Албанци   в. Турци   г. Срби-   д. Роми   Ѓ. Власи   е. Бошњаци
 ж. Друго _____

Населено место

а) Град _____   б) Село _____

економски статус

а. Вработен   б) Самовработен   в). Студент   -   г. Невработен   д. Пензионер

(Прашањата од 1-9 се однесуваат на примената на мерки за безбедност на интернет од страна на граѓаните, нивото на познавање на граѓаните за потребата од заштита на личните податоци при употреба на интернет како и типови на уреди кои се користат за пристап на интернет

1. Дали употребувате интернет?

- а) Да
- б) Не (продолжете на пр. 9)

2. Кои уреди ги користите за да пристапите на интернет?

(Можни се повеќе одговори)

1. Компјутер (Персонален, Лаптоп, Нетбук)
2. Таблет
3. Смартфон
4. ТВ
5. Друго (Специфицирајте) _____
6. Не знаете

3. Ве молам одговорете дали...?

(Се пополнува секој ред од табелата со само по еден одговор во една хоризонтална линија)

	Секој ден или скоро секој ден	Два или три пати неделно	Еднаш неделно	Два или три пати месечно	Помалку од претходно наведеното	Никога ш	Немам интернет пристап

1	Користите интернет дома, во Вашиот дом	1	2	3	4	5	6	7
2	Користите интернет на Вашето работно место	1	2	3	4	5	6	7
3	Користите интернет на Вашиот мобилен уред (лаптоп, смартфон, таблет, итн.)	1	2	3	4	5	6	7
4	Користите интернет на друго место (училиште, универзитет, сајбер-кафе, итн.)	1	2	3	4	5	6	7

4. За кои од следниве активности користите Интернет?

(Можни се повеќе одговори)

- 1 Електронско банкарство
- 2 Купување стоки или услуги (одмори, книги, музика, итн.)
- 3 Продавање на стоки и услуги
- 4 Користење на социјални мрежи
- 5 Праќање и добивање пораки по електронска пошта (e-mail)
- 6 Читање на вести
- 7 Играње на игри
- 8 Гледање телевизија
- 9 Друго (Специфицирајте) _____
- 10 Не знаете

5. За кои од следниве активности користите Интернет на вашиот телефон?

(Можни се повеќе одговори)

- 1 Електронско банкарство
- 2 Купување стоки или услуги (одмори, книги, музика, итн.)
- 3 Продавање на стоки и услуги
- 4 Користење на социјални мрежи
- 5 Праќање и добивање пораки по електронска пошта (e-mail)
- 6 Читање на вести
- 7 Играње на игри
- 8 Гледање телевизија
- 9 Друго (Специфицирајте) _____
- 10 Не знаете

6. Кои од следните активности на интернет Ве загрижуваат – ги сметате за ризични?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

- 1 Електронско банкарство
- 2 Купување стоки или услуги (одмори, книги, музика, итн.)
- 3 Продавање на стоки и услуги
- 4 Користење на социјални мрежи
- 5 Праќање и добивање пораки по електронска пошта (e-mail)
- 6 Читање на вести
- 7 Играње на игри
- 8 Гледање телевизија
- 9 Друго (Специфицирајте) _____

Не знаете

10

7. Кои од следните активности ги имате преземено во последните 3 години за да ја заштитите својата приватност при користење на Интернет?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

Имате инсталирано анти-вирус софтвер или сте го замениле постоечкиот со друг

1

Не користите друг компјутер освен Вашиот

2

Отворате и праќате електронска пошта само на луѓето кои ги познавате

3

Користите различни лозинки за најава на различни веб-страници

4

Посетувате само веб-страници кои ги знаете и на кои им верувате

5

Редовно ги менувате лозинките

6

Не купувате стоки и услуги преку Интернет

7

Купувате стоки и услуги само од претходно познати веб-страници

8

Не користите електронско банкарство

9

Друго (Специфицирајте) _____

10

Ништо

11

Не знаете

12

8. Кои се вашите практики за поврзување на интернет на јавни места? (Одговараат само оние кои одговориле од 1 до 5 на прашање бр. 3

(Можете да заокружите повеќе одговори)

Се поврзувате на мобилен HotSpot од својот мобилен уред

1

Се поврзувате на Wi-Fi мрежа која е достапна и заштитена со лозинка

2

Се поврзувате на мрежа која Ви е позната

3

Се поврзувате на мрежа која е бесплатна

4

9. Што од долунаведеното Ве загрижува во врска со користењето на интернет?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

Некој може да ги злоупотреби Вашите лични податоци

1

Ве загрижува безбедноста на електронските трансакции

2

Преферирате купување на лице-место поради можност за лична проверка на производот и консултација со продавачот

3

Страв Ви е дека нема да го добиете нарачаниот производ

4

Друго (Специфицирајте) _____

5

Ништо не ме загрижува

6

Не знаете

7

ДЕЛ 2- ПРИМЕНА НА МЕРКИ ЗА БЕЗБЕДНОСТ, УПОТРЕБА НА ЛОЗИНКИ

(Прашањата од 10-23 се однесуваат на практиките на граѓаните за употреба на лозинки и мерки на безбедност при употребата на електронските уреди

10 Дали преземате мерки на безбедност при користење на Вашите уреди?

1. Да

2. Не (продолжете на прашање број 15)

11. Дали активирате анти-вирусната програма на документи или уреди пред нивната прва употреба?

1. Да

2. Не

12. Дали ги ажурирате податоците /содржините на Вашите уреди?

1. Да

2. Не (продолжете на пр. 15)

13. Која од следниве ситуации најдобро го објаснува Вашиот однос кон ажурирањето на податоците на Вашиот уред?

Вашиот уред е постојано вклучен на автоматско ажурирање (Auto-Update)

1

Го прифаќате ажурирањето откако ќе ги прочитате условите

2

Го прифаќате ажурирањето веднаш

3

Веднаш ја затворате пораката за ажурирање и ја игнорирате

4

- 5 Сметате дека нема потреба од ажурирање
- 6 Сметате дека ажурирањето одзема многу време
- 7 Не знаете

**14. Со какви проблеми сте се соочиле во однос на преземање мерки за безбедност?
(Ве молиме изберете ги сите соодветни опции подолу)**

- Истите треба да се платат
- 1 Не знаете како да ги примените
- 2 Сметате дека нивната примена ќе Ви одземе повеќе време
- 3 Сметате дека примената на мерките за безбедност влијае на корисноста на уредот
(споро работење, блокиран пристап до веб-страници итн.)
- 4 Ништо од горе наведеното
- 5 Друго (Специфицирајте) _____
- 6 Не знаете
- 7

15. Дали имате лозинки на уредите што ги користите

1. да
2. не (продолжете на прашање број 20)

16. Опишете од што се состојат Вашите лозинки?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

- Комбинација на букви / броеви / симболи
- 1 Содржат барем 8 карактери
- 2 Содржат лични податоци (на пр. датуми на раѓање, имиња на деца, итн.)
- 3 Вклучуваат зборови по случаен избор
- 4

17. Која од долу наведените сметате дека е најбезбедна лозинка?

- +GZbNw3!
- 1

- 1qaz2wsxwst
2
NsHhfwy6
3
денесеубавден
4
сите се исти
5
не знаете
6

18. Што правите за да ги запомните вашите лозинки?

1. Ги чувате во вашиот компјутер или ги запишувате на друго место
2. Ја користите истата лозинка за работа и за лична употреба
3. Ја зачувувате лозинката за најава на веб-прелистувачот
4. Ја споделувате лозинката со друго лице, за итен случај
5. Ја чувате Вашата лозинка користејќи апликација за запишување и управување со лозинки
6. Друго (Специфицирајте) _____
7. Ништо
8. Не знаете

19. Дали имате направено измена на лозинката за пристап кон вашата сметка(и) за некоја од следниве услуги во последните 12 месеци?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

- Електронска пошта (e-mail)
- 1
Социјални мрежи
  - 2
Веб-страници за електронско купување
  - 3
Електронско банкарство
  - 4
Онлајн игри
  - 5
Веб-страници на јавни сервиси
  - 6
Друго (Специфицирајте) _____
  - 7
Ниту едно од горе наведените
  - 8
Не знам
  - 9

20. Дали ја користите можноста за дво-факторска автентикација (најава и пристап)

- 1) Да (продолжете со прашање бр. 22)   2) Не (Одете на следното прашање)

21. Не користам дво факторска автентикација затоа што:

- 1) Одзема премногу време
- 2) Не гледате потреба да го правите истото
- 3) Сметате дека не е важно да имате ваков вид на автентикација
- 4) Не знаете што е тоа

22. Дали чувате безбедносна копија (back-up) од важните податоци на надворешни уреди или во облак (Cloud)?

- 1) Да   2) Не (продолжете на следна тема)   3) Не знаете (продолжете на следна тема)

23. Колку често правите безбедносна копија (back-up) на Вашите фајлови и документи?

- 1 Секој ден или скоро секој ден
2. Еднаш неделно
3. 2-3 пати месечно
4. Поретко

ДЕЛ 3- САЈБЕР БЕЗБЕДНОСТ

се однесуваат на информираноста на граѓаните во врска со сајбер безбедноста како и можните мерки кои ги преземаат за да се заштитат себе си или членовите на семејството од можен сајбер криминал. Прашања 24-32

24. Дали знаете што е сајбер безбедност?

1. да
2. не

25. Колку сте информирани со ризиците од сајбер криминал?

1. Многу добро сте информирани
2. Солидно информирани
3. Не сте многу информирани
4. Воопшто не сте информирани (продолжете на прашање 27)
5. Не знаете

26. Каде сте се информирале за сајбер безбедност?

(Ве молиме изберете ги сите соодветни опции подолу)

1. Обука на работното место
2. Универзитет, училиште
3. Родители, пријатели
4. Медиуми

5. Друго (Специфицирајте) _____

27. До кој степен се согласувате, односно не се согласувате со следните искази

	Потполно се согласувате	Склони сте да се согласите	Склони сте да не се согласите	Воопшто не се согласувате	Не знаете
1. Загрижени сте дека Вашите лични податоци не се безбедно чувани од страна на веб-страниците	1	2	3	4	5
2. Загрижени сте дека Вашите лични податоци не се безбедно чувани од страна на јавните сервисии/институции	1	2	3	4	5
3. Избегнувате да откривате Ваши лични податоци на Интернет	1	2	3	4	5
4. Верувате дека ризикот да се стане сајбер жртва се зголемува	1	2	3	4	5
5. Вие можете доволно да се заштитите од сајбер криминал со вградување на анти-вирус софтвер	1	2	3	4	5

28. Сајбер криминалот вклучува различни видови на криминални активности. Колку Ве загрижува фактот дека може да станете жртва во следните ситуации

	Многу Ве загрижува	Ве загрижува	Не Ве загрижува многу	Воопшто не Ве загрижува	Не знаете
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	1	2	3	4	5
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки, информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)	1	2	3	4	5

3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	1	2	3	4	5
4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	1	2	3	4	5
5. Случајно да најдувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	1	2	3	4	5
6. Не сте во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	1	2	3	4	5
7. Можност Вашата сметка на социјална мрежа да биде хакирана	1	2	3	4	5
8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	1	2	3	4	5
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја превземете контролата врз Вашиот уред	1	2	3	4	5
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	1	2	3	4	5

29. Дали сте биле жртва на сајбер криминал или вознемирување?

- 1) Да   2) Не (продолжете на прашање бр.31.)

30. Колку често сте биле жртва на сајбер криминал во ситуации како што се долунаведените?

	Често	Повремено	Никога ш	Не знаете
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	1	2	3	4
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки,	1	2	3	4

информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)				
3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	1	2	3	4
4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	1	2	3	4
5. Случајно да најдувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	1	2	3	4
6. Не сте во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	1	2	3	4
7. Можност Вашата сметка на социјална мрежа да биде хакирана	1	2	3	4
8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	1	2	3	4
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја преземете контролата врз Вашиот уред	1	2	3	4
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	1	2	3	4

31. Доколку имате искуство/сте биле жртва во следниве ситуации кого би известиле/контактирале?

	Полиција	Веб-страница/Добавач	Вашиот интернет оператор	Организација за заштита на потрошувачите	Друг (Наведи)	Ниту едно од наведените	Не знаете
1. Кражба на идентитетот (некој ги краде Вашите лични податоци и се претставува во Ваше име)	1	2	3	4	5	6	7
2. Добивате лажна електронска порака (e-mail) или телефонски повик	1	2	3	4	5	6	7

во врска со Вашите лични податоци (пристап на Вашиот компјутер , лозинки, информации околу Вашата банкарска сметка и електронски плаќања)								
3. Измама при електронско купување (купениот продукт не Ви е доставен, или не е таков каков што претходно е рекламиран)	1	2	3	4	5	6	7	
4. Случајно да најдете на материјал со детска порнографија	1	2	3	4	5	6	7	
5. Случајно да најдувате на материјал кој шири расна омраза или верски екстремизам	1	2	3	4	5	6	7	
6. Не сте во можност да реализирате електронски трансакции како што се банкарските услуги или јавни сервиси поради сајбер напад	1	2	3	4	5	6	7	
7. Можност Вашата сметка на	1	2	3	4	5	6	7	

социјална мрежа да биде хакирана								
8. Можност да станете жртва на измама со користење на банкарска картичка или електронско банкарство	1	2	3	4	5	6	7	
9. Ситуација во која Ви бараат пари за повторно да ја преземете контролата врз Вашиот уред	1	2	3	4	5	6	7	
10. Можност да откриете штетен софтвер (вирус, тројанец итн.) на Вашиот уред	1	2	3	4	5	6	7	

32. Што би презеле за да го заштитите детето од вознемирување на интернет (уценување, исмејување итн.)? (Се мисли на деца до 16 годишна возраст. Ве молиме изберете ги сите соодветни опции подолу)

1. Ќе го следите детето во врска со неговите активности на интернет
2. Ќе го смените подесувањето на прелистувачите со цел блокирање на не соодветни содржини
3. Ќе му го ограничите времето за интернет на Вашето дете
4. Ќе разговарате со детето во врска со ризиците од употреба на интернет
5. Би сакале да сторите нешто, но не знаете како и што всушност да преземете
6. Друго (Специфицирајте)_____
7. Ништо нема да преземете
8. Не применливо/ немате дете
9. Не знаете

ДЕЛ-4 ЕЛЕКТРОНСКИ ПЛАЌАЊА И ЕЛЕКТРОНСКО БАНКАРСТВО

Прашањата од 33- 39 се однесуваат на прашања околу користење на електронски уплати како и електронско банкарство, нивните практики, и сомнежи при користење на истото.

33. Дали користите електронско банкарство

1. Да (преминете на 35)

2. Не

34. Зошто не користите електронско банкарство?

1. Затоа што преферирате одење во банка
2. Се чувствувате покомфорно кога посетувате банка
3. Се плашите од таков тип на електронски трансакции
4. Не сте запознаени како функционира електронското банкарство
5. Друго (Специфицирајте)_____
6. Не знаете

35. За корисници на електронското банкарство:

Колку често на месечно ниво ги користите банкарските услуги преку интернет?

(на пример: состојба на трансакциска сметка, пренос на средства од сметка на сметка)

1. помалку од еднаш
2. 1 до 3 пати
3. 3 до 8 пати
4. 8 до 12 пати
5. повеќе од 12 пати

36. Дали сте корисник на услугата електронски плаќања при купување одредени производи или услуги?

1. Да
2. Не (премини на дел 5)

37. За корисници на електронски плаќања:

Колку често на месечно ниво ги користите услугите на електронско плаќање при купување одредени производи или услуги?

1. Помалку од еднаш
2. 1 до 4 пати
3. 5 до 8 пати
4. 9 до 12 пати
5. Повеќе од 12 пати

38. Што најдобро Ве опишува кога правите електронска трансакција?

1. Ја правите трансакцијата на веб страна која добро ја познавате
2. Проверувате дали URL адресата почнува со https или http
3. Проверувате со Вашите познаници, пријатели и блиски дали веб страната е безбедна
4. Директно продолжувате без многу размислување кон реализација на трансакцијата
5. Друго (специфицирајте)_____
6. Не знаете

39. Колку сте загрижени во врска со безбедноста при вршење онлајн купување

Имајте во предвид дека “безбедност” може да се однесува на приватноста, доверливоста, и/или докажување/потврда на идентитетот за Вас или за некој друг.

1. Воопшто не сте загрижени
2. Малку сте загрижени
3. Донекаде сте загрижени
4. Знаете дека треба да бидете загрижени, но сепак не сте
5. Многу сте загрижени

ДЕЛ-5 СОЦИЈАЛНИ МРЕЖИ-КОРИСТЕЊЕ И МЕРКИ НА ПРЕТПАЗЛИВОСТ

Прашањата од 40-45 се однесуваат на прашања околу пристапот на социјалните мрежи и податоците кои граѓаните ги откриваат за себе, познавањето на политиките за зачувување на приватноста и сл.

40. Дали сте член на некоја социјална мрежа?

1. Да
2. Не (продолжете на прашање бр. 43)

41. Ве молиме изберете ги сите социјални мрежи на кои имате креирано личен профил
(Можете да изберете повеќе од една)

а. Facebook	е. Twitter	к. Snapchat
б. YouTube	ж. Hangouts	л. Instagram
в. Hi5	з. Friends	љ. LinkedIn
г. Flickr	с. Blogger.com	м. Skype
д. Bebo	и. Pinterest	н. WhatsApp
ѓ. MySpace	ј. Google +	њ. Viber
о. Друго (специфицирајте)_____		

42. Кои информации кои се однесуваат лично на Вас ги споделувате на Вашиот профил на социјалната мрежа на која сте член?

(Можете да заокружите повеќе одговори)

1. Електронска пошта
2. Вистинското име
3. Град / Адреса (локација)
4. Мобилен телефон
5. Датум на раѓање
6. Лична фотографија
7. Друго (специфицирај)_____

43. Доколку Вашиот одговор на прашање бр.40 е „Не“, тогаш изберете ја причината зошто сте одговориле на тој начин. (Може да изберете повеќе од еден одговор)

1. Не знаете што претставува социјална мрежа
2. Не сте заинтересирани за членство на социјалните мрежи

3. Се плашите од комуницирање со луѓе кои не ги познавате
4. Тоа е во спротивност со Вашите убедувања
5. Комуницирањето на социјалните мрежи навлегува во Вашата приватност

44. Дали сте информирани за постоење на политики на приватност на страните од социјалните мрежи?

1. Да
2. Не (овде завршувате со Прашалникот)

45. Дали сметате дека политиките за приватност на страните од социјалните мрежи се ефективни во заштита на Вашата приватност на интернет?

1. Потполно се согласувате
2. Делумно се согласувате
3. Не се согласувате
4. Воопшто не се согласувате
5. Не знаете

46. Колку им верувате на политиките за приватност на социјалните мрежи кои ги користите?

1. Многу им верувате
2. Делумно им верувате
3. Воопшто не им верувате
4. Не знаете

ИСТОРИЈАТ НА ИСПИТУВАЊЕ ПО ФАЗИ

Во периодот од 07.05.2019 до 07.06.2019 Друштвото за интелектуални услуги СТАР-ДТ ДООЕЛ Скопје за потребите на државната агенција “Агенција за електронски комуникации (АЕК)” реализираше испитување на јавното мислење за примена на мерки за безбедност при употреба на интернет. Истото беше реализирано според НТЕС 3, што значи во 8 региони на ниво на Република Македонија на 1400 испитаници на возраст 15+. Целиот проект се одвиваше во неколку фази:

- креирање на македонска верзија на прашалникот
- креирање на албанска верзија на прашалникот
- печатење на прашалниците
- пилот истражување за проверка на функционалноста на прашалникот
- теренско испитување
- собирање и внес на податоци
- обработка и анализа на податоци
- креирање на финален извештај
- предавање на изготвениот пост-анкетен материјал

За таа цел, ДИУ СТАР-ДТ ДООЕЛ Скопје при реализација на овој проект го состави тимот од анкетари, главно студенти од Економскиот факултет, консултанти- аналитичари, преведувачи (за превод од англиски на оригиналниот прашалник кој служеше како база на македонскиот прашалник, и за превод на албански за подобро разбирање на прашањата за региони со повисок процент на албанска популација). Процентуалните пресметки и нумерички анализи се изработени од страна на М-р Љупчо Маџиров.

Комплетната реализација на целиот испитен процес како и пост анкетните активности беа во надлежност на ДИУ СТАР ДТ ДООЕЛ Скопје, со адреса на ул.Димитар Мирасчиев бр,11 Скопје, 070-322-203, star_dt3@yahoo.com, FB: StarDtMk